

Nieuwegein

2023-308 Bijlage

Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2024-2027

Openbaar Domein

Integraal beheer openbare ruimte

Raadsnummer

Datum 5 september 2023

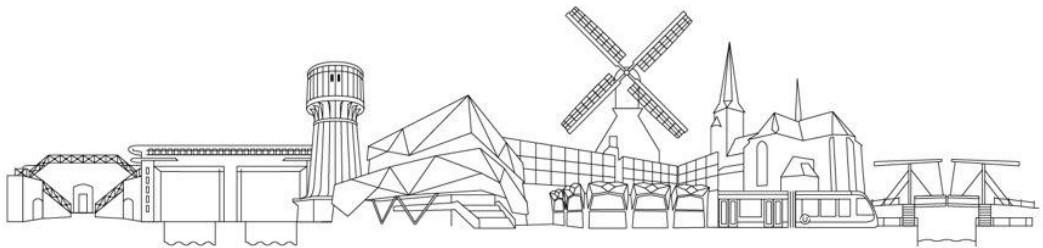
Auteur Claudia Agudelo Vera

Mieke Tulleken

Jasper van Leeuwen

Roelie Pol

Versie Definitief

Inhoud

.....	1
1 Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Scope	4
1.4 Leeswijzer	5
2 Kader	6
2.1 Ambitie openbare ruimte.....	6
2.2 Strategie gemeentebreed	6
2.3 Beleid en wetgeving	7
2.4 Strategisch assetmanagement voor beheer van kapitaalgoederen	8
2.5 Planstructuur	11
3 Beheer en onderhoud kapitaalgoederen	13
3.1 Beheer en onderhoud openbare ruimte	13
3.2 Terugblik afgelopen beheerperiode tot en met 2023	15
4 Opgave openbare ruimte voor 2024-2027	17
4.1 Spelen en bewegen	17
4.2 Openbaar groen	18
4.3 Civiele kunstwerken.....	19
4.4 Weg- en straatmeubilair.....	20
4.5 Verkeersregelininstallaties (VRI'S)	21
4.6 Wegen	22
4.7 Riolering en baggeren	23
5 Financiën	25
5.1 Financiële uitgangspunten	25
5.2 Financiële vertaling per domein.....	26
5.2.1 Spelen en bewegen	27
5.2.2 Openbaar groen.....	27
5.2.3 Civiele kunstwerken	28
5.2.4 Weg- en straatmeubilair	29
5.2.5 Verkeersregelininstallaties (VRI'S)	29
5.2.6 Wegen.....	30
5.2.7 Riolering en baggeren	30
5.3 Overzicht van benodigde en beschikbare financiële middelen	31
6 Ontwikkelingen; kansen en risico's	36

6.1	Kansen	36
6.1.1	Synergiën:	36
6.1.2	Van databeheer naar datagedreven beheer:	36
6.1.3	Omgevingsprogramma voor de fysieke leefomgeving:	36
6.2	Risico's	36
6.2.1	Levenscyclus kapitaalgoederen:	36
6.2.2	Personeelscapaciteit:	36
6.2.3	Capaciteit in de markt:	37
7	Bijlagen	38

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De nota kapitaalgoederen betreft de infrastructuur van de openbare ruimte binnen de gemeente Nieuwegein. De verschillende onderdelen in de openbare ruimte zoals wegen, groen, civiele kunstwerken (bijvoorbeeld: bruggen, tunnels), lichtmasten, riolering en verkeerslichten noemen we kapitaalgoederen. Na aanleg vergt onze infrastructuur (regelmatig) onderhoud en dat kost geld. Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is belangrijk omdat het openbare ruimte betreft en dus directe invloed heeft op de aantrekkelijkheid en veiligheid van het woon-, leef- en werkklimaat in de stad. De kapitaalgoederen vertegenwoordigen een substantieel deel van het gemeentekapitaal. Goed beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is dus essentieel. Nieuwegein is 51 jaar oud en is een mix van een ontwikkel- een beheergemeente. Deze mix maakt dat het beheer - en daarmee de uitstraling van de stad - een grotere invloed heeft gekregen op de identiteit van de Nieuwegein.

Op 28 juni 2018 is de Nota kapitaalgoederen 2019-2023 vastgesteld. Daarbij is bepaald dat bij de kadernota 2024 ten behoeve van de begroting 2024 een nieuwe *Nota Kapitaalgoederen 2024-2027* zal worden aangeboden. Daarnaast is de motie *2018/M20 Regeren is vooruitzien* aangenomen. De beheerplannen 2024-2027 vormen de basis van deze nota kapitaalgoederen. Deze beheerplannen zijn opgebouwd volgens de principes van asset management.

1.2 Doel

In deze nota schetsen wij een integraal toekomstperspectief van onze kapitaalgoederen voor de periode 2024 tot 2027 met een doorkijk naar de volgende beheerperiode. Hiermee maken wij inzichtelijk wat wij nodig hebben om onze stad op orde te houden. Deze nota is beleidsarm. Dat betekent dat het bestaande areaal en de vastgestelde ambities het uitgangspunt vormen. Alleen de lasten van bestaande voorzieningen zijn opgenomen. Op basis van de beheerplannen 2024-2027 geeft de nota per kapitaalgoed een beeld van de ambities, het te beheren areaal, de kwaliteit, de manier van beheren en tot slot de financiële vertaling in beschikbare en benodigde budgetten.

1.3 Scope

Deze nota gaat over de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. In de openbare ruimte kunnen alle bewoners, ondernemers en passanten zich verplaatsen, elkaar ontmoeten, sporten en recreëren. Er is ruimte voor wegen, fietspaden, parkeerplekken, maar ook voor groen, water en bomen, flora en fauna.

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) geeft kaders welke kapitaalgoederen verplicht in deze nota moeten worden opgenomen. Hieraan zijn toegevoegd de richtlijnen uit de financiële beheersverordening 2021 van de gemeente Nieuwegein.

Concreet zijn in deze nota opgenomen: de kapitaalgoederen openbare ruimte voor zover in beheer bij de gemeente Nieuwegein. Het betreft de disciplines:

- Wegen
- Civiele kunstwerken
- Weg- en straatmeubilair

- Riolering en baggeren
- Openbaar groen
- Spelen en bewegen
- Verkeersregelininstallaties

Het onderdeel riolering wordt in deze actualisatie meegenomen in de vorm van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2024-2027 (GRP). In het GRP bepalen wij de benodigde middelen, en deze vormen hiermee de basis voor de hoogte van de rioolheffing.

Openbare verlichting: Eind 2024 loopt het contract met de marktpartij af en komt het eigendom van de masten, armaturen en lampen over naar de gemeente. Daarom zal er een aanbesteding moeten plaatsvinden voor het beheer en onderhoud hiervan. De kabels zijn en blijven in eigendom van de netbeheerder. Momenteel wordt een beleidsdocument opgesteld voor het verduurzamen van het laatste deel van de armaturen, namelijk het omzetten naar ledverlichting ('verledden'). Beheer en onderhoud wordt ondertussen op de bestaande lijn voortgezet.

Het schoonmaken van kapitaalgoederen is onlosmakelijk verbonden met onderhoud en een beheermaatregel die bijdraagt aan de toonbaar- en bruikbaarheid van kapitaalgoederen. De kosten van schoonmaak zijn om die reden in deze nota en onderliggende beheerplannen meegenomen.

De gemeente Nieuwegein heeft ook kapitaalgoederen die geen onderdeel uitmaken van deze nota. Deze worden niet vanuit de gelden voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte gefinancierd. Het betreft:

- Maatschappelijk vastgoed (verantwoordelijkheid afdeling Support)
- Parkeren (geregeld via parkeerexploitaties (PEX))
- Afval en grondstoffen (geregeld via Reinigingsdienst Midden Nederland (RMN))
- Tractie (vervanging van machines en auto's is geregeld via het meerjarig investeringsplan)

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de aanleiding, het doel en de scope van deze nota. Hierop volgt in hoofdstuk 2 het algemene sturende en verbindende kader van ambities, strategie, uitgangspunten en organisatorische processen. In hoofdstuk 3 wordt uitgelegd wat in Nieuwegein verstaan wordt onder beheer en onderhoud en hoe onze werkwijze is. Ook wordt een terugblik op de afgelopen beheerperiode (2019-2023) gegeven.

Hoofdstuk 4 bevat een nadere beschouwing van de kapitaalgoederen openbare ruimte. Hier worden per beheerdomein de ambities, het areaal, de staat van het areaal en de onderhoudsmaatregelen beschreven. Verder worden hier de specifieke uitdagingen voor de komende periode benoemd. Dit gebeurt op basis van actuele beheerplannen. Hoofdstuk 5 is de financiële uitwerking van de in hoofdstuk 4 beschreven kapitaalgoederen, het beheer en onderhoud. De beschikbare budgetten worden daar weergegeven naast de benodigde budgetten. Er is ook een doorkijk voor de daaropvolgende beheerplanperiode (globale inschatting) uitgewerkt.

Tot slot worden in hoofdstuk 6 ontwikkelingen weergegeven waarvan we al weten dat die in de komende periode meer invloed gaan krijgen op het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen. Veel leesplezier toegewenst.

2 Kader

De openbare ruimte is onze woon-, werk- en leefomgeving en daarmee van groot belang voor inwoners, ondernemers en bezoekers van Nieuwegein. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van deze openbare ruimte.

2.1 Ambitie openbare ruimte

De openbare ruimte is toegankelijk en aantrekkelijk voor huidige en toekomstige generaties – jong en oud – als omgeving om in te wonen, recreëren en werken. We behouden en versterken de kwaliteit van de openbare ruimte en stellen de gebruiker en of functie centraal. We doen dat samen met inwoners, gebruikers, partners.

2.2 Strategie gemeentebreed

Om de ambitie voor de openbare ruimte te realiseren zijn enkele strategische keuzes nodig. Hoe gaan we de juiste richting op, waarmee bereiken we de gewenste kwaliteit, welke prioriteiten stellen we? De strategie komt tot uiting in de volgende uitgangspunten:

Werken vanuit de bedoeling

De gemeente Nieuwegein heeft 'werken vanuit de bedoeling' als uitgangspunt. Dat betekent dat de gemeente de leefwereld van haar inwoners en ondernemers centraal stelt. Dat is het gemeentelijk kompas. De organisatie vraagt zich steeds opnieuw af: Voor wie doen we het? Waarom doen we het? Doen we het (nog steeds) slim? Daarom richt de gemeente haar processen zo in dat zij samen met stakeholders de balans kan vinden tussen de wens, wat kan (volgens de wet & regelgeving) én het algemeen belang. Dit uitgangspunt geldt ook bij het beheren van de openbare ruimte.

Bij het in stand houden van de openbare ruimte hebben gemeente en inwoners een gezamenlijk belang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Participatie vervult hierbij een prominente rol. De vorm van participatie varieert van het informeren (bij zaken die moeten gebeuren, zoals rioolvervanging) tot het faciliteren van initiatieven van inwoners (waar we vanuit de bedoeling letterlijk en figuurlijk ruimte kunnen geven).

Duurzaam en klimaat adaptief

Samen met inwoners en partners realiseert de gemeente een toekomstbestendige openbare ruimte die veilig, aantrekkelijk en duurzaam is. De gemeente beheerst onder normale omstandigheden wateroverlast, creëert ruimte voor waterberging en gaat hittestress en droogte tegen. Dit doet de gemeente door te zorgen voor voldoende groen en het creëren van ruimte voor het vasthouden, bergen, gebruiken en afvoeren van water.

De gemeente zet in op het duurzaam en op een verantwoorde wijze onderhouden van de openbare ruimte en de realisatie van een optimale levensduur van de kapitaalgoederen. Bij keuzes die de gemeente maakt, neemt de gemeente de totale levenscyclus van de objecten van de openbare ruimte mee.

Specifiek voor City is een *Kaderstellende Duurzaamheidsvisie: voor City Nieuwegein* opgesteld. In dit document zijn ook aandachtspunten voor het ontwerp van de openbare ruimte opgenomen. Er is ook een omgevingsprogramma klimaatadaptatie vastgesteld.

Openbare ruimte op orde

De gemeente heeft als beheerder van de openbare ruimte de plicht deze duurzaam, schoon, heel en veilig te houden. Met beheer en onderhoud worden de kapitaalgoederen in stand gehouden. We beheren de openbare ruimte integraal en gebiedsgericht. Het onderhoudswerk en –budget stemmen we af met de overige plannen in de openbare ruimte en met de eventuele sociale opgaven in dat gebied.

Betere Buurten

Het programma Betere Buurten is in een aantal buurten afgerond en is in andere buurten nog in voorbereiding of uitvoering. De inzet hierbij is om eerst eventuele onderhoudsachterstanden in te lopen, zodat het Betere Buurten programma zich meer kan richten op de benodigde fysieke aanpassingen en de betrokkenheid van de bewoners en partners in de buurt. Onderhoud en/of vervanging van wegen en riolering zijn daarom leidend bij de selectie van een eerstvolgende Betere Buurt in 2024. Uit de eerste ervaringen blijkt dat de kosten voor het beheer in de buurten waar het programma Betere Buurten is uitgevoerd, toenemen. De extra kosten worden gemaakt voor bijvoorbeeld meer en ander groen (ook om doelen op het gebied van klimaatadaptatie te halen) en meer verlichting vanwege de gewenste sociale veiligheid.

Vanuit beheer openbare ruimte wordt bijgedragen aan Betere Buurten op basis van het reguliere geraamde beheer en onderhoudsbudget voor de betreffende buurt. Voor de uiteindelijke beheer- en onderhoudskosten wordt vooralsnog een toename geraamd van 1 á 1,5% van het totale investeringsbedrag. Op de lange termijn is de verwachting dat als effect van het Betere Buurten programma, het verantwoordelijkheidsgevoel, de saamhorigheid en het eigenaarschap van bewoners ten aanzien van de openbare ruimte groeit. Dit kan leiden tot meer zelfbeheer en het samen schoonhouden van de buurt.

2.3 Beleid en wetgeving

Zorgplicht

Als beheerder van de openbare ruimte heeft de gemeente zich te houden aan een aanzienlijke hoeveelheid landelijke en Europese wetten zoals het Burgerlijk Wetboek en wetgeving op het gebied van verkeer, natuur, water en bedrijfsvoering. Het spreekt voor zich dat deze wetgeving nageleefd moet worden. De gemeente heeft de plicht om de openbare ruimte veilig en duurzaam in stand te houden.

Programmabegroting 2023-2026

In de Programmabegroting 2023-2026 zijn ambities opgenomen die fungeren als speerpunten voor Nieuwegein. Een aantal ambities heeft betrekking op het beheer van de openbare ruimte:

- Bestuur en dienstverlening: een democratisch en transparant bestuur met maximale participatie en initiatieven van inwoners.

- Wonen en economie: een toekomstbestendige, aantrekkelijke en bedrijvige stad met ruimtelijke kwaliteit, sterke economie en goed woonmilieu waar huidige en toekomstige generaties willen wonen, werken en ondernemen.
- Leefomgeving en veiligheid: een stad met een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving die veilig is en waar huidige en toekomstige generaties zich veilig voelen.
- Vrije tijd: een bijdrage leveren aan recreatie, cultuur en sport zodat mensen zich zinvol en gezond kunnen ontspannen in hun vrije tijd.
- Bedrijfsvoering: een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering die zorgt voor optimale inzetbaarheid van vakmensen voor de stad; alsmede inspeelt op maatschappelijke veranderingen.

Omgevingswet en omgevingsvisie.

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hiermee worden vele maatregelen van bestuur, regelingen en wetten ten aanzien van de fysieke leefomgeving vereenvoudigd en samengevoegd om de fysieke leefomgeving te verbeteren. Het belangrijkste strategische document op het gebied van de fysieke leefomgeving is de omgevingsvisie "Nieuwegein verstedelijkt en vergroent". Dat is de stip op de horizon richting 2040 waar we invulling aan willen geven bij beheer, onderhoud en vervanging van onze kapitaalgoederen. De omgevingsvisie is door de raad vastgesteld op 1 april 2021. Het overgrote deel van de uitwerking van de thema's in deze visie heeft te maken met de inrichting en het gebruik van de fysieke leefomgeving. Een deel van deze vertaling wordt ook in de omgevingsprogramma's uitgewerkt, zoals in het vastgestelde omgevingsprogramma Klimaatadaptatie. De omgevingsvisie wordt ingepast in de werkprocessen, waaronder de beheerplannen. Deze nota en beheerplannen houden rekening met de vastgestelde programma's. De omgevingsprogramma's die nog in ontwikkeling zijn, zoals Natuur in de stad, bevatten ook een vertaling naar de effecten op beheer.

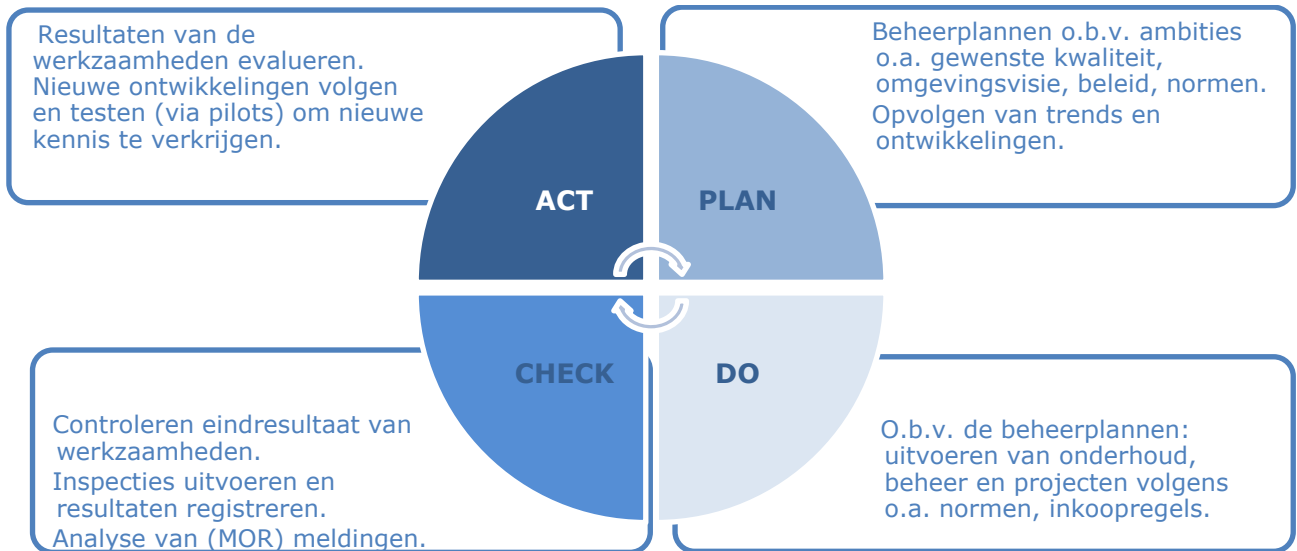

2.4 Strategisch assetmanagement voor beheer van kapitaalgoederen

Assetmanagement betreft de systematische en gecoördineerde activiteiten waarmee een organisatie haar middelen zo optimaal mogelijk beheert. Daarbij worden de prestaties, risico's en kosten van de assets in samenhang bekeken en ten opzichte van elkaar afgewogen en wel op een zodanige wijze dat optimaal wordt bijgedragen aan het realiseren van de strategische doelen van de organisatie. Dit is vertaald naar de doelstelling:

Assetmanagement zorgt ervoor dat we inzichtelijk hebben hoe alle kapitaalgoederen nu en in de toekomst kunnen bijdragen aan de maatschappelijke opgaven.

We bewegen mee met trends en ontwikkelingen. De afgelopen jaren zijn ook stappen gemaakt met een verdere professionalisering. Zo is de manier van werken conform de principes van assetmanagement. Met asset management wordt het beheer en onderhoud van de stad niet ineens anders. De verandering zit hem in het procesmatige karakter en de manier waarop het beheer en onderhoud wordt vormgegeven. Voor het uitvoeren van integraal beheer volgen wij de PDCA-cyclus.

PDCA-cyclus van beheer

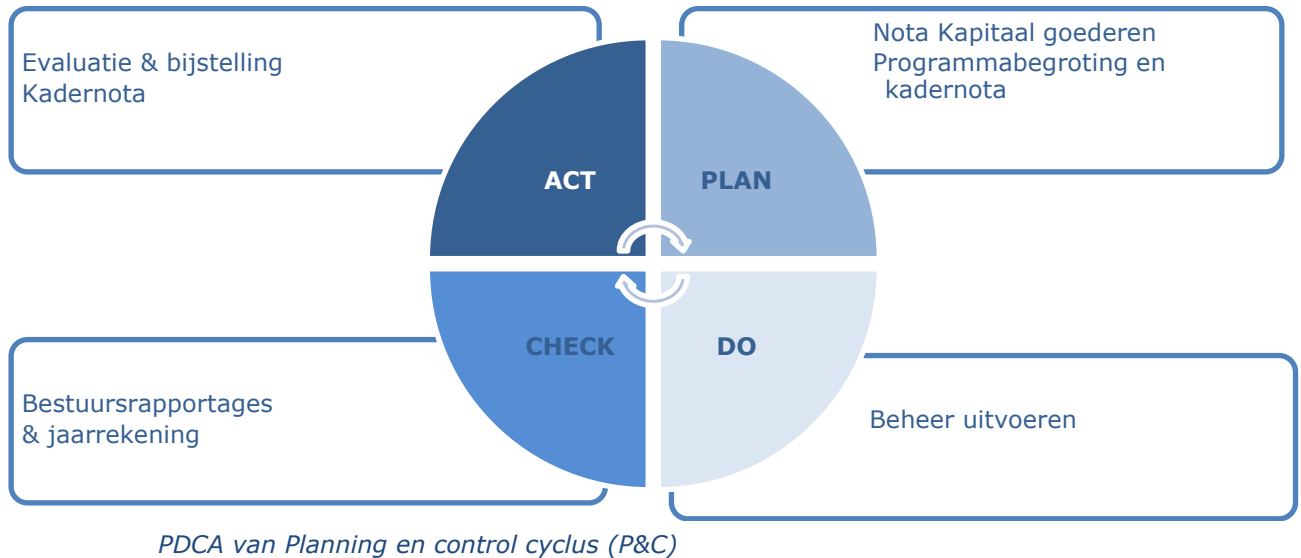
PLAN: Op basis van de gestelde ambities en beleid maken wij onze beheerplannen. Hierin leggen we vast wat we aan onderhoud doen om de ambitie te verwezenlijken. In de beheerplannen staat ook een globale planning voor de projecten. Er is afstemming tussen disciplines, domeinen en waar nodig met inwoners. Wij leggen de keuzes en processen vast. Wij nemen onderbouwde beslissingen op basis van meerdere databronnen, zoals registraties, inspecties en meldingen.

DO: Op basis van de beheerplannen voeren wij het onderhoud, het beheer en de projecten uit.

CHECK: Na afronding van de onderhoudswerkzaamheden of na oplevering van de projecten controleren we of het eindresultaat voldoet aan de gestelde ambitie. Voor het dagelijks onderhoud controleren wij de aannemer periodiek op de geleverde kwaliteit.

ACT: Ons areaal verandert in de loop der tijd in kwantitatieve en kwalitatieve zin. Daarom voeren we regelmatig inspecties uit en registreren we zorgvuldig wat we beheren. Wij evalueren en stellen bij als/waar dat nodig is.

Gemeentebreed volgen wij ook de planning en control cyclus. De planning en control cyclus is een jaarlijks terugkerend proces waarin de organisatie vooruitkijkt en plannen maakt voor het komende jaar, de voortgang van het lopende jaar monitort en waar nodig bijstuurt. Aan het einde van de cyclus wordt verantwoording afgelegd op het gerealiseerde resultaat. De planning en control cyclus zorgt ervoor dat je als gemeente grip krijgt op het beleid en de bedrijfsvoering van jouw organisatie. Zo heb je goed inzicht in de doelen van jouw organisatie, de voortgang in het behalen van deze doelen en welke – financiële – middelen hiervoor nodig zijn.

Assetmanagement principes

De principes van assetmanagement zijn de 'bouwstenen' waarmee je het asset management op maat (toegesneden op je eigen organisatie) kunt implementeren. Het areaal op orde is een uitgangspunt. Het 'huis moet op orde zijn'. Gegevens (bv. wijzigen, resultaten inspectie) zijn bijgewerkt in de beheersystemen.

De belangrijkste asset management principes voor de gemeente Nieuwegein zijn:

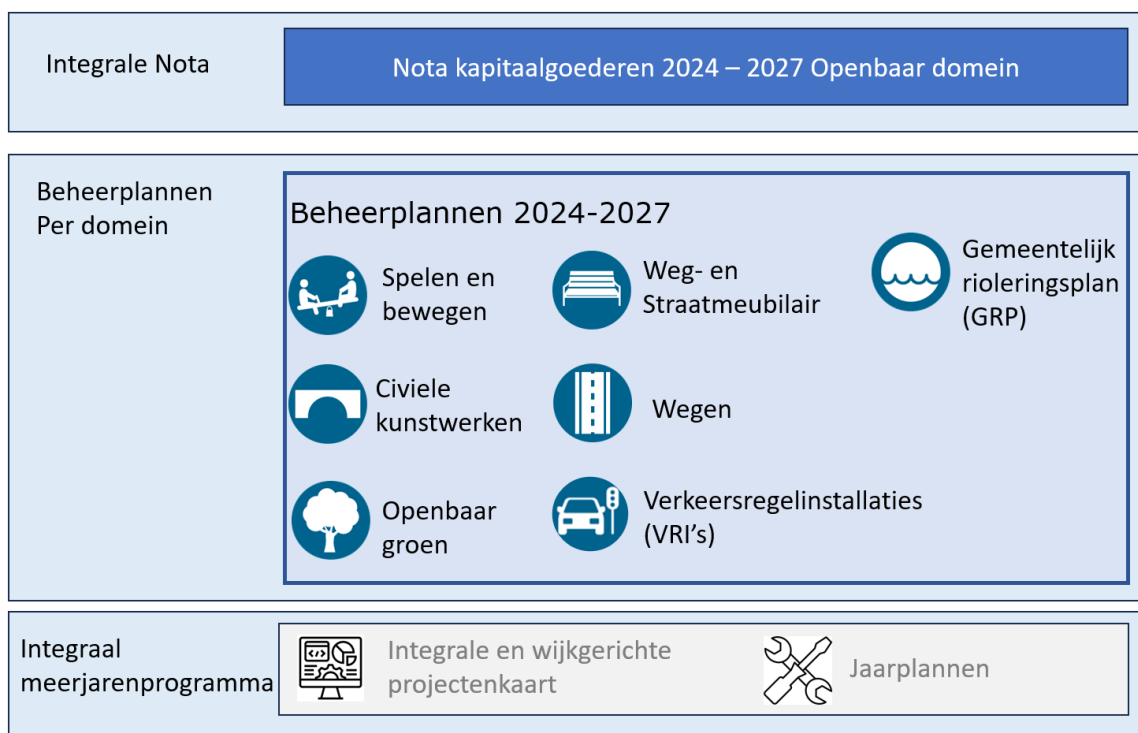
1. Strategische doelen vertalen naar tactisch/operationeel niveau. Kern van het asset management is de vertaling van strategische doelen (beleid) naar tactische en operationele doelen met betrekking tot de assets (objecten).
2. Integraal werken. De integraliteit tussen de disciplines komt tot stand bij het uitvoeren van groot onderhouds- en vervangingsprojecten. Door, waar mogelijk, integraal te werken, verwachten we een verlaging van de uitvoeringskosten en beperken we de overlast voor onze inwoners en partners.
Bij onderhoud en vervanging is integrale afstemming met vakdisciplines en afdelingen zoals het Ruimtelijk en Sociaal Domein het uitgangspunt. De basis hiervoor zijn de beheerplannen. De maatregelen beschreven in de beheerplannen worden opgenomen in de projectenkaart. Deze projectenkaart biedt een doorkijk naar de komende jaren. Ieder jaar wordt deze projectenkaart geactualiseerd.
3. Levenscyclus-denken. Bij besluiten hebben we altijd aandacht voor zo laag mogelijke beheer- en onderhoudskosten gedurende de gehele levensduur van de assets.
4. Risico's en kansen meenemen in prioritering. Het belang van risico-denken loopt als een rode draad door het asset management. Als belangrijk uitgangspunt geldt het bepalen van risico's en deze beheersen door maatregelen. Tegelijkertijd kunnen assets ook, soms onverwachte, kansen bieden om bij te dragen aan het bereiken van bepaalde beleidsdoelstellingen. Zo kan openbaar groen in combinatie met een doordachte systematiek van groenbeheer een prima bijdrage leveren aan klimaatadaptatie.
5. Monitoren. Dit principe betreft het monitoren van de prestaties van het assetsysteem en het analyseren van de resultaten. Hierbij wordt bekeken in

- hoeverre de doelen/eisen uit de processtap “Plan” zijn gehaald en wat de belangrijkste oorzaken zijn van eventuele afwijkingen. De onderhoudsactiviteiten worden gemonitord aan de hand van klachten en storingen en de conditie van de assets aan de hand van uitgevoerde inspecties.
6. Continue verbetering: analyseren en bijsturen/verbeteren. Als uitgangspunt hierbij geldt het integraal werken, waarbij processen duidelijk zijn beschreven en regelmatig worden geëvalueerd om continue verbetering te bewerkstelligen. Er is altijd een reden waarom een doel niet wordt gehaald. Mogelijk wordt de asset niet op de juiste wijze gebruikt, of heeft de uitvoerder verkeerde maatregelen getroffen. Ook (extreme) weersomstandigheden kunnen ervoor zorgen dat een asset niet goed functioneert. Maar het is ook mogelijk dat eisen en strategische doelen (bij nader inzien) te hoog gegrepen zijn. Om verbeteringen te kunnen aanbrengen, is een analyse van de onderliggende processen nodig. Deze evaluatie gebeurt jaarlijks in de planning- en control cyclus en per beheerperiode, elke vier jaar, bij het opstellen van de beheerplannen en de nota kapitaalgoederen.

2.5 Planstructuur

Bij het beheer van de openbare ruimte is sprake van plannen op verschillende niveaus. In onderstaand figuur is de planstructuur en indeling in beheerplannen voor het beheer van de openbare ruimte weergegeven.

Figuur: planstructuur openbare ruimte

Beheerplannen

Het beheer, onderhoud en vervanging is vastgelegd in een beheerplan per beheardomein. Hiervoor wordt de volgende planstructuur gehanteerd:

Uitgangspunten voor de beheerplannen:

- Sectoraal, per beheerdomein
- Looptijd 4 jaar;
- Opgesteld op basis de principes van assetmanagement;
- Beschrijving van huidige situatie (areaal, kwaliteit, budget, terugblik beheerperiode);
- Beschrijving van de uitgangspunten in beheer (wet- en regelgeving, ambitie);
- Beschrijving van beheerstrategie met doorvertaling in maatregelen: klein/dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging/ reconstructie;
- De bijbehorende financiën.

Integrale en wijkgericht projectenkaart

De integrale en wijkgericht projectenkaart maakt de maatregelen, planning en kosten verder inzichtelijk.

Uitgangspunten voor de integrale en wijkgericht projectenkaart:

- Integraal overzicht;
- Projecten in de tijd.

De beheerplannen bieden een overzicht van de werkzaamheden voor een periode van 4 jaar. De beheerplannen en de nota geven een reëel beeld van de uit te voeren projecten en activiteiten en zijn afgestemd met de personeelsbegroting.

Ontwikkelingen gaan snel. Er kunnen in de praktijk wijzigingen optreden. Denk daarbij aan:

- **beschikbaarheid van middelen**, bijvoorbeeld langere levertermijn van objecten, meer of minder personeelscapaciteit of drukte bij uitvoerende partijen
- **externe factoren**, zoals een langere looptijd van vergunningaanvragen, weersomstandigheden of het aantreffen van exoten en/of beschermde soorten
- **nieuwe kansen** die zich voordoen, bijvoorbeeld werk met werk maken met nutsbedrijven of andere externe partijen

Daarom worden elk jaar de plannen die in de beheerplannen staan tegen het licht gehouden voor het opstellen van een jaarplan. In deze stap wordt (indien beschikbaar) nieuwe informatie meegenomen. Nieuwe informatie kan komen uit nieuwe MOR-meldingen of nieuwe waarneming van de visuele staat en/of de conditie van de kapitaalgoederen.

Met deze nieuwe inzichten worden de jaarplannen opgesteld, getoetst en afgestemd en worden opdrachten en aanbestedingen voorbereid. De eventuele wijzigingen en de gevolgen worden jaarlijks in de P&C cyclus gerapporteerd.

3 Beheer en onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Beheer en onderhoud openbare ruimte

Beheer en onderhoud

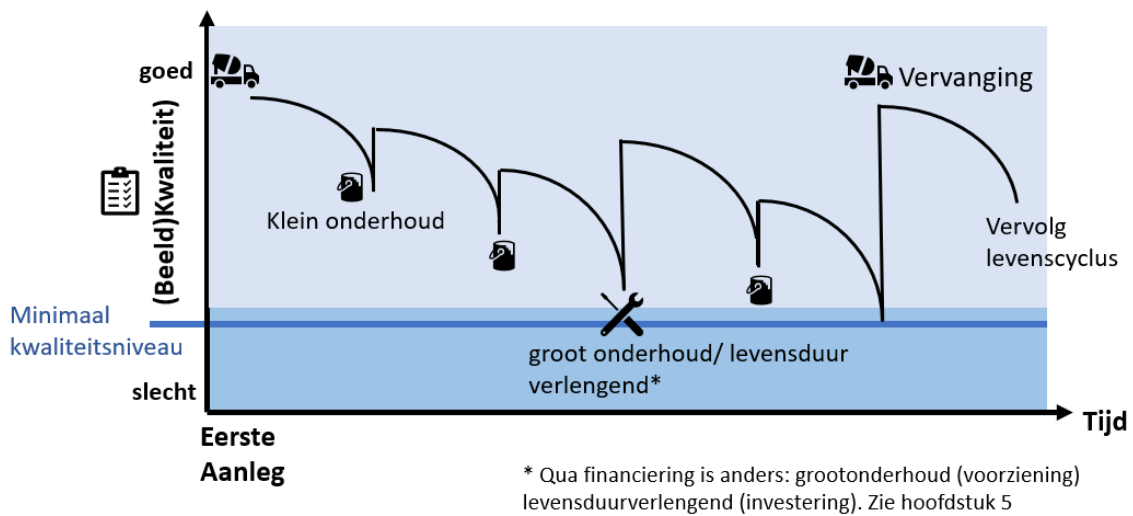
Het functioneren van de openbare ruimte en de beleving van haar gebruikers is afhankelijk van de inrichting en kwaliteit van de aanwezige kapitaalgoederen, zoals wegen en riolering. Kapitaalgoederen vormen het grootste bezit van de gemeente Nieuwegein. Om de kwaliteit te waarborgen dienen kapitaalgoederen te worden beheerd en onderhouden. Beheer- en onderhoudsopgaven van kapitaalgoederen kosten jaarlijks een hoop geld, maar elke huizenbezitter weet ook dat nalaten van onderhoud uiteindelijk nog meer geld kan kosten. Het streven is om met een efficiënte en effectieve aanpak de kosten inzichtelijk te maken en beperkt te houden.

De gemeente Nieuwegein wil de openbare ruimte planmatig en op een efficiënte wijze in stand houden. Met dit doel voor ogen is deze integrale Nota Kapitaalgoederen opgesteld. Daarbij is het nodig om voor alle beheerdisciplines over actuele beheerplannen te beschikken. Het doel van de beheerplannen is om voor de beheerdiscipline de kwaliteitsambities van de gemeente inzichtelijk te maken en aan te geven welke beheer- en onderhoudsmaatregelen met bijbehorende budgetten nodig zijn om deze ambitie te realiseren. Het beheerplan is hiermee een bestuurlijk instrument om de doelstellingen te kunnen toetsen en voor de beheerorganisatie en uitvoerende partijen om de beheerdoelen te verwezenlijken.

Werkwijze programmeren onderhoud

Het gemeentelijk beheer en onderhoud heeft betrekking op de gehele levenscyclus van de openbare ruimte, vanaf aanleg tot aan vervanging. Na aanleg loopt de kwaliteit als gevolg van het gebruik langzaam terug. De snelheid waarmee dit gebeurt is onder andere afhankelijk van de inrichtingskwaliteit, gebruiksintensiteit, weersinvloeden en het onderhoudsregime. Vervanging/renovatie van de openbare ruimte wordt cyclisch gepland. Vervanging vindt plaats op basis van de actuele kwaliteit en het functioneel gebruik.

In onderstaande figuur van de onderhoudscyclus is dit proces weergegeven gefocust op de beeldkwaliteit. De meest passende beheermaatregel is sterk afhankelijk van de aard en omvang van de schade en de leeftijd van het onderdeel. Kleine schades worden verholpen door middel van klein onderhoud (plaatselijk herstel). Zijn de schades ernstiger en omvangrijker dan is groot onderhoud nodig. Ondanks deze levensduur verlengende maatregelen is de levensduur van de onderdelen eindig. Dan is vervanging van het hele onderdeel nodig.

Wanneer welk onderhoud wordt uitgevoerd, is per onderdeel verschillend. Voor efficiënt en effectief beheer is het noodzakelijk om de juiste maatregel op het juiste moment uit te voeren, om zo de schaarse middelen zo gericht mogelijk in te zetten en kapitaalvernietiging te beperken en/of te voorkomen. Daarom worden er beheerplannen opgesteld. Beheerplannen geven inzicht in de technische staat van de kapitaalgoederen en het benodigde onderhoud en de bijbehorende budgetten. Het beheerplan is een kader om het beheer en onderhoud planmatig te kunnen organiseren voor een periode van vier jaar.

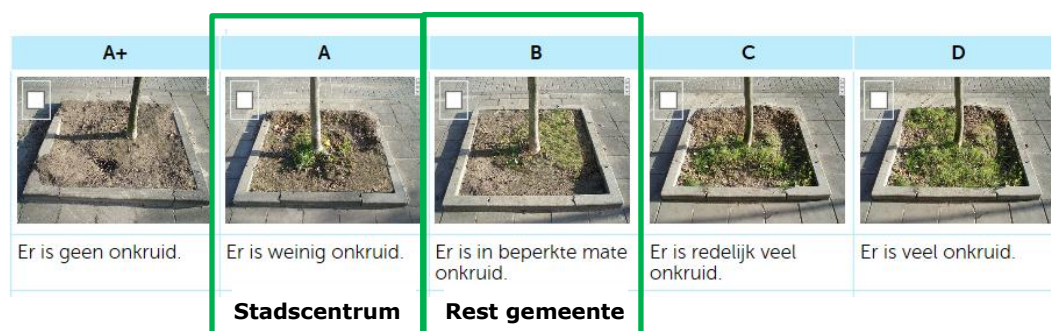
Klein/dagelijks onderhoud	Planmatig onderhoud	Vervanging
		
Onderhoud dat frequent en vaak met regelmaat wordt uitgevoerd, of snel herstel van een klein gedeelte van een object.	Onderhoud van veelal ingrijpende aard, dat op een groot deel van het object wordt uitgevoerd na een langere gebruiksperiode.	Werkzaamheden aan het einde van de gebruiksduur. Als klein-, groot- en levensduurverlengend onderhoud niet meer toereikend of rendabel zijn, is dan vervanging nodig.
<i>Bijvoorbeeld: grasmaaien, straatvegen, onkruid bestrijden of plaatselijk herstel van scheefliggende tegels.</i>	<i>Bijvoorbeeld: lapperswerk bij wegen, vervangen van constructie-onderdelen of baggeren van watergangen. De kosten voor planmatig onderhoud kunnen niet worden geactiveerd.</i>	<i>Bijvoorbeeld: Rehabilitatie van een weg of vervangen van beplanting, een brug, of verlichting.</i>

Bij het maken van de juiste keuze voor onderhoud of vervanging letten we op:

- het karakter van de schade, is deze incidenteel of structureel;
- de staat van het totale element, hiervoor wordt aanvullend onderzoek gedaan;
- de verwachte levensduurverlenging van de maatregel in relatie tot de kosten;
- de afstemming op het huidige gebruik;
- beperking van de overlast voor burgers en bedrijven;
- combineren van maatregelen in de buitenruimte (integrale afstemming).

De kwaliteit van de openbare ruimte wordt gemonitord. Hierdoor wordt grip gehouden en bijgestuurd indien nodig. In het beheer van de openbare ruimte werken wij kwaliteitsgericht. Om over kwaliteit eenduidig te kunnen communiceren en om kwaliteit meetbaar te maken, is het nodig dat iedereen hetzelfde begrippenkader hanteert. Voor de beheerplannen hanteren we de landelijke Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte van het CROW.

Voor de gehele openbare ruimte, oftewel alle beheerdomeinen in Nieuwegein, geldt als uitgangspunt beeldkwaliteitsniveau B. Een uitzondering is het stadscentrum, waar beeldkwaliteitsniveau A geldt. Onderstaande figuur biedt een voorbeeld van CROW-beeldkwaliteitsniveaus voor onkruid.

Figuur: voorbeeld CROW-schaal met beeldkwaliteitsniveaus

De beheerplannen geven daarnaast inzicht in de kosten die met het beheer en onderhoud van de beheerplannen gepaard gaan. Deze kosten kunnen in de jaarlijkse meerjarenbegroting verwerkt worden. Op die manier wordt geborgd dat de noodzakelijke middelen ook daadwerkelijk beschikbaar zijn.

3.2 Terugblik afgelopen beheerperiode tot en met 2023

Maatschappelijke ontwikkelingen

Het beheer van de openbare ruimte speelt zich af in een sterk en snel veranderende maatschappij die verschillende uitdagingen biedt. De laatste periode hebben externe factoren grote invloed gehad op het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Het coronavirus legde het leven in de openbare ruimte deels stil. Na de versoepelingen ontstond een herwaardering van het belang van de openbare ruimte. Thuiswerken werd eerst de norm, gevolgd door 'hybride' werken. Ook het tekort aan grondstoffen door

eerst de coronapandemie en daarna de oorlog in Oekraïne en de situatie op de arbeidsmarkt zijn van invloed op de uitvoering van de beheerplannen.

Gemeentelijke ontwikkelingen

Gemeente breed zijn er in de afgelopen jaren nieuwe inkooprichtlijnen met duurzaamheidseisen gekomen en werd hard gewerkt aan de aanpassingen die de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 met zich meebrengt. Denk aan het omgevingsloket voor burgers en de omgevingstafels voor initiatieven, waar beheerders ook in een vroeger stadium bij betrokken worden. De eerste omgevingsprogramma's zijn klaar en er is een aantal in voorbereiding. Tussen eind 2021 en juni 2023 werd door de gemeenteraad een pas op de plaats ingesteld voor een flink aantal woningbouwinitiatieven. Dit was om eerst onderzoek te kunnen doen naar de vraag hoe Nieuwegein verantwoord kan groeien. Nieuwegein moet ook toewerken naar een fossielvrij warmtenet. Deze warmtetransitie wordt voorbereid en gaat veel invloed hebben op/vragen van onze openbare ruimte.

Afdeling Openbaar Domein (OD)

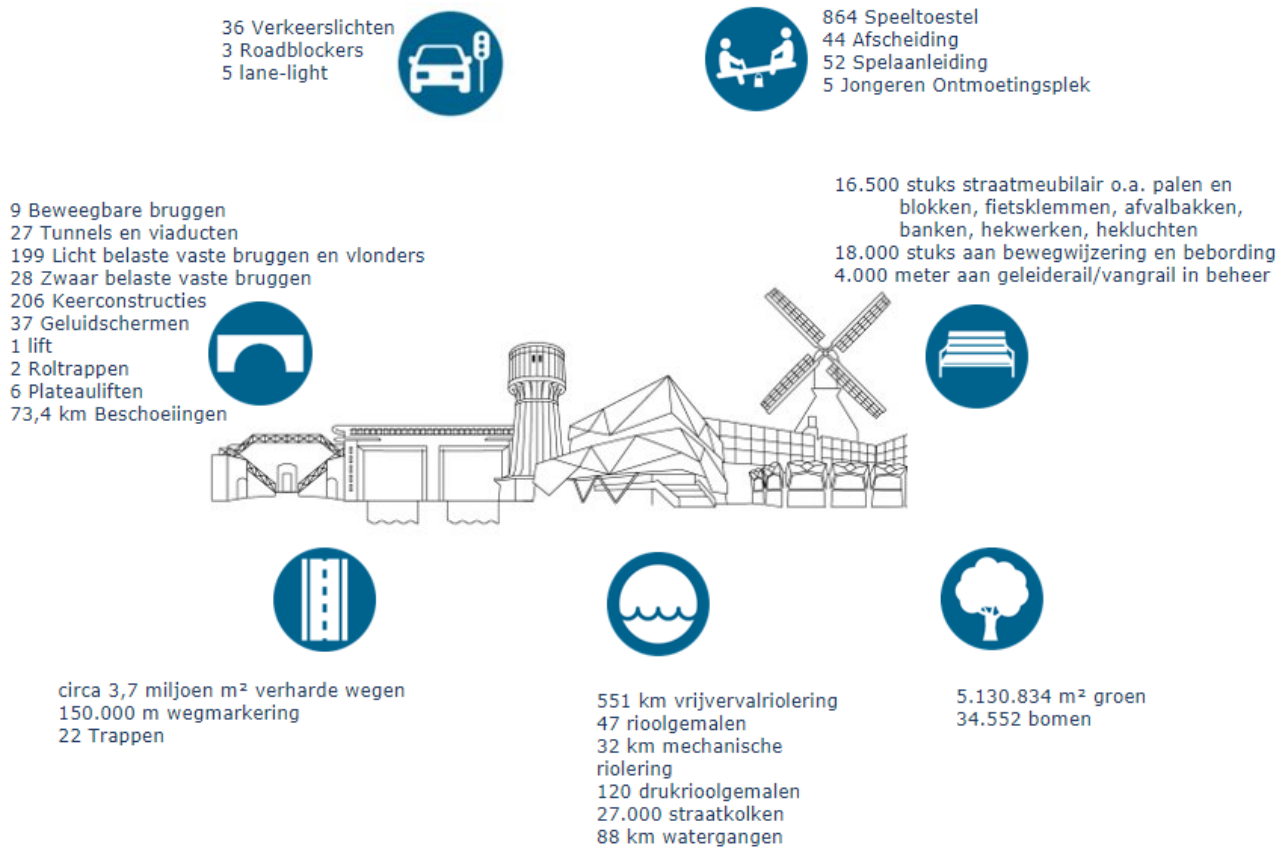
Er wordt meer en meer integraal gewerkt op basis van de projectenkaart, waarbij afstemming tussen vakdisciplines en afdelingen het uitgangspunt is. Ook aan de 'voorkant' van grote ontwikkelprojecten, zoals Betere Buurten, Rijnhuizen en City wordt door het OD meegedacht over de inrichting van projectlocaties met de omringende openbare ruimte en synergie gezocht in de uitvoering.

Werken vanuit de bedoeling vindt steeds meer zijn weg in het dagelijks werk. Behalve de onderlinge afstemming en communicatie over projecten krijgt ook bewonersparticipatie meer aandacht bij de voorbereiding en uitvoering. Dat leidt tot meer draagvlak en tevredenheid. Bewoners en gebruikers van de openbare ruimte kunnen op een laagdrempelige manier melding doen bij de gemeente. Vanaf 2019 t/m 2022 zijn er jaarlijks ca. 14000 meldingen openbare ruimte (MOR)-meldingen ontvangen.

Volgens de principes van assetmanagement zijn processen vastgelegd, geëvalueerd en verbeteracties in gang gezet. In 2021 is de geactualiseerde participatienota Samen met de stad opgesteld. In de vorige periode deed de gemeente ervaring op met verschillende vormen van participatie bv. Bij de mobiliteitsvisie enquêtes en het programma natuur in de stad enquêtes en buurtsafari's.

4 Opgave openbare ruimte voor 2024-2027

Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de opgave binnen de openbare ruimte voor de beheerperiode 2024-2027, uitgesplitst per beheerdomein. Er wordt stilgestaan bij de ambitie, algemene functie, arealen, huidige kwaliteit, geplande beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2024-2027. De financiële vertaling wordt in hoofdstuk 5 uitgewerkt.

Areaal

4.1 Spelen en bewegen

Ambitie

Beheerambities van speeltoestellen zijn conform meerdere richtlijnen en kaders uit wet- en regelgeving en gemeentelijke beleidskaders; Speelvisie Nieuwegein 2019-2029, Omgevingsvisie, Coalitieakkoord, Klimaatadaptatie en Groenstructuurplan. Gemeente Nieuwegein houdt het landelijke Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) aan als richtlijn voor het borgen van veiligheid van toestellen.

Algemene functie/belang

Kinderen, jongeren en volwassenen spelen, bewegen en ontmoeten elkaar in de openbare ruimte op een veilige manier. Speeltoestellen en -terreinen hebben een recreatieve functie voor inwoners van Nieuwegein. Daarnaast leiden speellocaties tot sociale cohesie, ontmoetingen, binding en fysieke inspanningen. Bij kinderen dragen speeltoestellen bij aan de motorische ontwikkeling.

Areaal

In Nieuwegein zijn 309 speellocaties met onder meer 864 speeltoestellen en 278 sporttoestellen. De 'Speelvisie Nieuwegein 2019-2029' biedt een overzicht op wijkniveau van de aantallen per type speeltoestel.

Naast de soort arealen zijn ook verschillende type ondergronden te onderscheiden. Deze ondergronden bevinden zich onder en rondom speeltoestellen. In totaal ligt er in Nieuwegein bijna 63.100 m² (in 2018 was 33.000 m²) aan ondergronden. Onderstaande figuur toont de verhouding van verschillende ondergronden in Nieuwegein op basis van oppervlakte.

Huidige kwaliteit

De kwaliteit van speeltoestellen wordt bepaald aan de hand van de verwachte levensduur in combinatie met de huidige staat van het toestel en de ondergrond. De levensduur is afhankelijk van het type materiaal waarvan een speeltoestel is gemaakt. Tweemaal per jaar worden alle speelvoorzieningen in Nieuwegein geïnspecteerd. Eénmaal per jaar vindt een grote inspectie(keuring) plaats waarbij alle speelplekken inclusief ondergronden geheel geïnspecteerd worden. Daarnaast vindt éénmaal per jaar een kleine inspectie plaats waarbij de speeltoestellen enkel op technische gebreken geïnspecteerd worden. Deze inspecties worden uitgevoerd door een extern bureau en constatering worden per asset verwerkt in het beheersysteem. Iedere asset binnen het areaal is in het beheersysteem voorzien van een eigen paspoort met foto en logboek. Het technisch dossier en het certificaat van een asset worden centraal opgeslagen.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

Beheermaatregelen voor speelvoorzieningen zijn klein onderhoud, onderhoud aan ondergronden en vervanging. Klein onderhoud is het verrichten van eenvoudige en of snelle reparaties van gebreken die zijn waargenomen tijdens inspectierondes of door inwoners. Kleine reparaties worden ad hoc en direct uitgevoerd, bijvoorbeeld gedurende de inspectieronde, en niet vooraf gepland.

Vervanging gebeurt structureel en wordt van tevoren gepland op basis van de levensduur. Bij onveilige situaties werden speeltoestellen verwijderd.

4.2 Openbaar groen

Ambitie

Beheerambities van groen zijn conform landelijke en Europese wetten, zoals het Burgerlijk Wetboek, de Wet Natuurbescherming en wetgeving op het gebied van verkeer, water en bedrijfsvoering. Dat geldt ook voor regelgeving van het waterschap zoals de Keur en de bijbehorende Legger van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Gemeentelijke beleid(kaders) zoals Omgevingsvisie, Coalitieakkoord, Klimaat, Groenstructuurplan. Structuurvisie Nieuwegein verbindt (2010), Toekomstvisie Nieuwegein naar 2025 en Boombeschermingsplan Nieuwegein 2019.

Algemene functie/belang

Openbaar groen is van groot belang voor het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Groen levert van nature een duurzame bijdrage. De groene inrichting bepaalt in hoge mate de identiteit van wijken en van het landschap. De ambitie voor groen richt zich op behoud en ontwikkeling van bestaande groenstructuren op afgesproken kwaliteitsniveaus. Herstel van de biodiversiteit, bijdragen aan klimaat en vormt een belangrijk onderdeel van een gezonde leefomgeving.

Areaal

De gemeente Nieuwegein is verantwoordelijk voor het beheren van een totaal oppervlak van 5.130.834 m² groen, bomen zijn hierin niet opgenomen. In totaal kent Nieuwegein ruim 34.552 bomen. In verhouding is er 58 m² groen per inwoner (exclusief het water) en zijn er 55 bomen per 100 inwoners. In het omgevingsprogramma Natuur in de stad gaan inhoud geven aan de 3-30-300 maatregel.

Huidige kwaliteit

De afgelopen jaren is vanuit regulier toezicht op bestekken het beeld dat het groen gemiddeld op een B-kwaliteit ligt.

De boomkwaliteit wordt inzichtelijke gemaakt door het uitvoeren van boomveiligheidsinspectie (BVC).

Uit de meest recente inspecties blijkt dat ca. 1.378 bomen een verhoogd risico hebben (attentiebomen). De veiligheid van deze bomen wordt gevolgd door jaarlijkse inspectie of nader onderzoek.

Van alle bomen heeft 0,89 % een slechte conditie en 6,14 % een matige conditie. De kwaliteit van de overige bomen is voldoende tot goed of zeer goed.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

De komende periode staan verschillende beheer en onderhoudsmaatregelen op de planning. Algemene onderhoudsmaatregelen zijn monitoring, ziekte- en plagenbestrijding, inboeten van uitgevallen bomen en beplantingen, bestrijding van ongewenste soorten en snoeien en knippen. Vervangingsopgaven hebben betrekking op het planten en kappen van bomen, inrichten van de openbare ruimte en plaatsen en verwijderen van beplanting. Vervanging vindt plaats aan het eind van de levensduur van flora op basis van inspecties en monitoring.

4.3 Civiele kunstwerken

Ambitie

Beheerambities van civiele kunstwerken zijn conform landelijke en Europese wetten, zoals het wettelijk kader Wegennet (1930) en de Monumentenwet (1988) en het Burgerlijk Wetboek. De ambitie voor civiele kunstwerken is: het op een veilige en duurzame wijze (maximale levensduur) in stand houden van de civiele kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud en de instandhouding van alle beschoeiingen en oevers langs gemeentelijk water. Dit geldt ook voor watergangen die bij het waterschap (HDSR) in beheer zijn.

Algemene functie/belang

Civiele kunstwerken zorgen voor een goede doorstroom van verkeer over land of water. Met name bedrijven en inwoners maken gebruik van civiele kunstwerken voor economische en recreatieve doeleinden.

Areaal

De gemeente Nieuwegein heeft in totaal 503 civiele kunstwerken in beheer.

Huidige kwaliteit

In 2021 en 2022 zijn de civiele kunstwerken geïnspecteerd conform de NEN 2767 – een uniforme en objectieve methode voor het bepalen van de kwaliteit van gebouwen en civiele bouwwerken. Per civiel bouwwerk is de conditie beoordeeld middels het toekennen van een score, oplopend van 1 (zeer goed) tot 6 (zeer slecht).

Voor beschoeiingen heeft in 2021 een inventarisatie en inspectie van het areaal plaatsgevonden.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

Onderhoud heeft als doel te voldoen aan eisen en het waarborgen van een optimale conditie van civiele kunstwerken. Voorbeeld van onderhoudswerkzaamheden zijn herstellen van kleine schades, reinigen, verwijderen van aangroei, renoveren of vervangen van onderdelen en het conserveren van stalen delen.

Bij vervangingsopgaven (einde levensduur) vervangt de gemeente Nieuwegein een civiel kunstwerk met een vergelijkbaar civiel kunstwerk. De levensduur verschilt per civiele kunstwerk. Aan de hand van de verwachte levensduur wordt de afschrijvingstermijn bepaald. Er wordt gestreefd naar afstemming van de functionele levensduur met de technische levensduur. Vanuit een integrale benadering worden vervangingswerkzaamheden van civiele kunstwerken, waar mogelijk, afgestemd op vervanging van andere beheerdomeinen zoals riolering.

4.4 Weg- en straatmeubilair

Ambitie

Beheerambities van weg- en straatmeubilair zijn conform landelijke en Europese wetten, zoals het Burgerlijk Wetboek, wetgeving op het gebied van verkeer, natuur, water, bedrijfsvoering, etc. Voor verkeersborden is het Reglement Verkeersborden en Verkeerstekens 1990 (RVV 1990) van toepassing. In de Wegenverkeerswet (WVW) staan de regels met betrekking tot de veiligheid op de weg, het beschermen van de weggebruikers, het in stand houden van de weg en de bruikbaarheid van de weg beschreven. De technische eigenschappen van de borden staat genoemd in het Besluit Administratieve Bepalingen voor het Wegverkeer (BABW). Hierin wordt bepaald aan welke reflectieklasse een bord moet voldoen en hoe een bord geplaatst moet worden. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) staan de verschillende plaatselijke regels met betrekking tot de openbare ruimte beschreven. Verder betreft het bewegwijzeren van het hoofdwegennet een wettelijke verplichting. De Nationale Bewegwijzering Dienst (NBD) speelt hier specifiek voor bewegwijzering een grote rol in en bewaakt de

uniformiteit door heel Nederland. Voor straatmeubilair geldt ook de Aanbevelingen voor Verkeersvoorzieningen Binnen de Bebouwde Kom 2021 (ASVV) van de CROW.

Algemene functie/belang

Het belang van straatmeubilair is tweeledig. Enerzijds zorgt straatmeubilair voor verkeers- en sociale veiligheid. Anderzijds draagt het bij aan de beleving van gebruikers van de openbare ruimte, zoals sfeer, emotie, zitmogelijkheden en gestructureerde bewegwijzering.

Areaal

Weg- en straatmeubilair is te categoriseren in: bewegwijzering, bebording (straatnaamborden & verkeersborden), geleiderails, straatmeubilair (palen en blokken, fietsklemmen, afvalbakken, banken, hekwerken, hekluchten) in de buitenruimte. Nieuwegein kent in totaal circa 18.000 stuks aan bewegwijzering en bebording. In totaal heeft de gemeente bijna 4.000 meter aan geleiderail/vangrail in beheer. Het straatmeubilair in Nieuwegein komt neer op een totaal aantal van ca. 16.500 stuks.

Huidige kwaliteit

De kwaliteit van het areaal wordt bepaald door het buiten te inspecteren en te schouwen. Het kwaliteitsniveau wordt vastgesteld in de visuele inspectie. Eens per vijf jaar vindt er een inspectie/inventarisatie plaats. Hiermee wordt de grootte en de kwaliteit van het areaal bepaald. Op basis van de technische gesteldheid van het areaal wordt het onderhoud vastgesteld. Het kwaliteitsniveau van het areaal wat uit de inspectie komt geeft inzicht in de stand van zaken op het gebied van het straatmeubilair areaal.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

Concrete onderhouds- en vervangingsbeheertaken staan omschreven in het beheerplan. Inspecties en schouwen maken eveneens onderdeel uit van het beheerwerkveld. In de regel geldt dat een object wordt onderhouden indien: het niet meer voldoet aan de kwaliteitsnorm of als het noodzakelijk is om onderhoud uit te voeren. Incidenteel onderhoud voert de buitendienst uit.

Vervanging van weg- en straatmeubilair vindt plaats op basis van de technische levensduur, tenzij de beheerder kiest voor vroegtijdige vervanging. De levensduur verschilt per type meubilair. Vervanging van arealen is over het algemeen uitgespreid over een periode van meerdere jaren. Bijvoorbeeld, de gemeente Nieuwegein vervangt de verkeersborden volgens een wijkgerichte aanpak. Per jaar wordt in één wijk de bebording volledig vernieuwd. Vervangingswerkzaamheden worden met regelmaat uitbesteedt aan externe partijen afhankelijk van type meubilair, bijvoorbeeld bewegwijzering en bebording.

4.5 Verkeersregelininstallaties (VRI'S)

Ambitie

Beheerambities van VRI's zijn conform landelijke en Europese wetten, zoals de Regeling verkeerslichten. Nu de VRI's deel uitmaken van het wegennet, geldt ook hier de zorgplicht vanuit de Wegenwet. Verder volgen wij de kaders van Gemeentelijk beleid

zoals Mobiliteitsvisie, het uitvoeringsprogramma, het coalitieakkoord 2022-2026 en de omgevingsvisie. Verder volgen wij de lijn van de Nota Verkeerslichten 2023-2027 (in voorbereiden). Om aan de wetgeving te voldoen, worden de NEN-normen en CROW-richtlijnen gehanteerd.

Algemene functie/belang

Verkeerslichten regelen het verkeer om aanrijdingen te voorkomen en de doorstroming zo goed mogelijk in stand te houden of om verkeer te doseren. Nieuwegein beheert 36 verkeersregelininstallaties en hanteert een levensduur van 20 jaar. Voor 'buitenwerk' als kabels en masten tot 40 jaar. Waarom een vervangingscyclus van 20 jaar bijna niet meer houdbaar is wordt in paragraaf 3.1 van het beheer plan nader toegelicht. De oudste VRA van Nieuwegein (Vreeswijksestraatweg/Binnenwal) is 23 jaar oud. De oudste lantaarns die nog in gebruik zijn, zijn aangeschaft in 1975.

Areaal

De verkeersregelininstallaties zijn in drie groepen onder te verdelen: verkeerslichten, roadblockinstallaties en lane-lights bij zebrapaden. In hoofdstuk 7 (bijlagen) is een overzichtkaart en locatielijst van VRI's en roadblockers opgenomen. De lane-lights liggen op de Sluyters-, Richters- en Galecopperlaan. De lane-lights bij de trambaan (Sweelincklaan, Richterslaan, Henri Dunantlaan) maken deel uit van de VRI.

Kwaliteit

De cruciale technische onderdelen van VRI's en roadblockers moeten altijd goed werken. Onderdelen die niet van invloed zijn op het functioneren van een VRI/roadblocker worden op B niveau onderhouden.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

Het dagelijks onderhoud gaat over de (beeld)kwaliteit van de verkeersregelininstallaties. Het onderhoudsbudget wordt gebruikt voor preventief en correctief (reparatie) onderhoud van de verkeersregelininstallaties.

4.6 Wegen

Ambitie

De gemeente heeft op grond van de Wegenwet een zorgplicht voor het in goede staat houden van de wegverhardingen. Om aan deze zorgplicht te voldoen, worden de richtlijnen van het CROW gevolgd.

Algemene functie/belang

Een weg kan diverse functies hebben: het kan dienen als middel om je van A naar B te verplaatsen, maar het kan (in de vorm van pleinen of parkeerplaatsen) ook een verblijfsfunctie hebben. Daarnaast kan een verharding een recreatieve functie (parkpaden) of een economische functie hebben zoals bijvoorbeeld een vrachtwagenparkeerplaats of een industrieweg.

Areaal

De gemeente Nieuwegein beheert circa 3,7 miljoen m² verharde wegen in de openbare ruimte. Vier typen verharding worden daarbij onderscheiden: asfalt, elementen, cementbeton en onverhard.

Huidige kwaliteit

Eens per twee jaar vindt er op de wegen een visuele inspectie volgens de CROW-methodiek plaats. Hiermee wordt de kwaliteit van de wegverhardingen bepaald. De kwaliteitsgegevens van het wegennet vormen de basis van het wegbeheer. Op basis van de technische toestand van het wegennet wordt het constructieve onderhoud vastgesteld, begroot en gepland. Het gemiddeld kwaliteitsniveau van het gehele wegennet geeft inzicht in de stand van het wegbeheer binnen de gemeente. De gemeente streeft het wegbeheer uit te voeren waarbij onderhoudsniveau B (volgens CROW-publicatie 288) als uitgangspunt geldt, met uitzondering van het stadscentrum waar niveau A geldt.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

Aan de hand van de tweejaarlijkse inspectie kunnen operationele beheerplannen worden bijgesteld. Onderhoudsplannen zijn risicogestuurd, waarbij verhardingen met een hoger risico prioriteit krijgen. Wegwerkzaamheden worden afgestemd op integrale projecten in Nieuwegein zoals Betere Buurten, andere beheerdomeinen en bouwplannen van derden.

De komende planperiode worden verschillende vervangingsopgaven en grote- en kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Deze beheer en onderhoudsmaatregelen zijn gepland op wijkniveau.

Boomwortelgroei veroorzaakt met regelmaat gevaarlijke verkeerssituaties. Boomwortels onder verharding drukken trottoirtegels en andere verharding omhoog, wat voetgangers, fietsers en andere verkeersdeelnemers ten val kan brengen. De wortelopdruk wordt komende beheerperiode structureel aangepakt in samenwerking met het groenbeheer.

4.7 Riolering en baggeren

Ambitie

Beheerambities van riolering zijn conform landelijke en Europese wetten zoals Wet milieubeheer en de Waterwet. Gemeente Nieuwegein heeft drie zorgplichten ten aanzien van water: stedelijk afvalwater, afstromend hemelwater en overtollig grondwater. Met betrekking tot stedelijk afvalwater verplicht de Wet Milieubeheer gemeenten stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren naar rioolwaterzuiveringsinstallaties. Vanuit de Waterwet worden gemeenten verplicht gesteld afvloeiend hemelwater in te zamelen en te verwerken; en structurele overlast door overmatig of onvoldoende grondwater beheren. Hierbij is er een nauwe relatie met de taken van het waterschap (Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden): zuivering van afvalwater, waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer. Ook klimaatadaptatie valt deels onder deze watertaken. We zorgen ervoor dat onze leefomgeving beter bestand is tegen een veranderend klimaat met meer hevige neerslag, langere periodes van droogte en intensere hittegolven.

Beheerambities van baggeren zijn conform de normen geformuleerd in Besluit Bodemkwaliteit (Bbk). De mate van onderhoudsbelang is in Nieuwegein onderverdeeld in twee typen watergangen: primaire- en tertiaire watergangen. Voor tertiaire watergangen is uitsluitend de gemeente verantwoordelijk.

Algemene functie/belang

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het handhaven van de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook willen we genoeg, niet teveel, schoon en veilig water in onze gemeente hebben. Deze doelen hebben gevolgen voor de leefomgeving en alle andere vakgebieden die in de leefomgeving werken.

De belangrijkste functie van watergangen bestaat uit het afvoeren- en bergen van water. Daarnaast hebben watergangen een natuurlijke en recreatieve functie. Beheeropgaven van de waterbodem bestaat uit het baggeren en de verwerking van de baggerspecie.

Areaal

De gemeente Nieuwegein beheert ongeveer 551 kilometer aan vrijvervalriolering dat samen met 47 rioolgemalen zorgt voor de afvoer van zowel vuilafvalwater als hemelwater. Daarnaast beheert de gemeente ruim 32 kilometer aan mechanische riolering dat samen met 120 drukrioolgemalen voornamelijk vuilafvalwater afvoert. De afvoer van hemelwater verloopt via ruim 27.000 straatkolken.

De gemeente Nieuwegein is verantwoordelijk voor baggeronderhoud van circa 88 kilometer watergangen, variërend van smalle greppels tot vijvers met een breedte van 40 meter.

Huidige kwaliteit

Het vrij-vervalstelsel wordt periodiek geïnspecteerd aan de hand van tv-camera inspecties. Indien uit de inspectieresultaten blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is, wordt adequate actie ondernomen.

Door deze rioolinspecties, onderzoek en binnenkomende meldingen is inzicht in het functioneren van de riolering. Het hydraulische functioneren (de afvoercapaciteit) voldoet grotendeels.

Het online 'Waterbodeminformatiesysteem' bevat alle baggergegevens in Nieuwegein. Die is in 2022 geactualiseerd. Het uitgangspunt is een gemiddelde slibaanwas – opgehoopt baggerspecie op de vaste waterbodem – van 2 centimeter per jaar.

Beheer en onderhoudsmaatregelen

De riolering wordt onderhouden volgens het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het beheerplan is gebaseerd op het GRP dat tegelijkertijd wordt opgesteld voor de periode 2024 tot en met 2027. In het GRP zijn een aantal acties uit het *meerjarenplan waterkwaliteit*, die in 2023 samen met HDSR werd opgesteld, uitgewerkt.

Baggerwerkzaamheden van alle watergangen in Nieuwegein zijn evenredig verdeeld over een periode van 10 jaar. Baggeren wordt per wijk uitgevoerd. Baggeren betreft groot onderhoud, er is geen sprake van klein onderhoud en vervangingswerkzaamheden.

5 Financiën

Het Besluit begroting en verantwoording (hierna BBV) geeft de kaders weer voor jaarlijkse begrotings- en verantwoordingsstukken voor onder meer gemeenten. Tot 2017 werden alle kosten voor onderhoud en vervanging in exploitatie geboekt. Bij een sterke fluctuatie van deze kosten over de verschillende jaren werd er gebruik gemaakt van een onderhoudsvoorziening met als doel het egaliseren van de kosten over een periode van 10 jaar. Vanaf 2017 is er een wijziging in deze BBV regels doorgevoerd en moeten vanaf dat jaar alle investeringen geactiveerd worden. Het 'egaliseren' van de kosten wordt nu bereikt door jaarlijkse afschrijvingslasten. Door langere afschrijvingstermijnen leidt deze stelselwijziging over een veel langere periode tot hogere lasten. Om dit effect zoveel mogelijk op te vangen is er destijds een reserve kapitaalgoederen gevormd.

Van een investering is sprake indien de gemaakte kosten:

- leiden tot een levensduurverlenging; en/of
- leiden tot een significante kwaliteitsverbetering; en/of
- aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving.
- meerjarig toegevoegde waarde leveren

Tevens geven de BBV en onze financiële beheersverordening ('Nota reserves en voorzieningen') richtlijnen over de vorming en instandhouding van een onderhoudsvoorziening aan. Hier wordt in de volgende paragraaf ook op ingegaan.

5.1 Financiële uitgangspunten

- De opzet van de financiële systematiek is dusdanig dat:
 - Planning en rapportage op de programma's en paragrafen van de programmabegroting mogelijk is
 - Voldaan wordt aan de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
 - Voldaan wordt aan de eisen van de Informatievoorziening voor Derden (Iv3)
 - Planning en sturing op de onderscheiden beheerdomeinen en hun belangrijkste onderdelen mogelijk is
- De kosten van het in stand houden van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte zijn gebaseerd op beheerplannen per domein of een tussentijdse actualisatie. Deze beheerplannen en de nota kapitaalgoederen worden eenmaal in de vier jaar herzien.
- Voor de volgende domeinen bestaan actuele beheerplannen:
 - Spelen en bewegen;
 - Openbaar Groen
 - Civiele kunstwerken (inclusief beschoeiingen);
 - Weg- en straatmeubilair;
 - Verkeersregelinstallaties (VRI's)
 - Wegen;
 - Rioleringsplan en baggeren (Gemeentelijk Rioleringsplan)

- Bij het in beeld brengen van benodigde financiële middelen is het prijspeil gehanteerd dat in het jaar van opstellen van het betreffende beheerplan. Hierbij is uitgegaan van marktconforme prijzen.
- De beschikbare budgetten per domein zijn bepaald op basis van de toerekening in de begroting 2024.
- De investeringen in het Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) worden aanvullend opgehoogd met een percentage van 9,6% voor dekking van de kosten van de eigen organisatie (VAT kosten: voorbereiding, administratie, toezicht). In de begroting en doorrekening van de kapitaallasten is hier rekening mee gehouden.
- Voor de te hanteren waarderingsgrondslagen, afschrijvingsmethodes en afschrijvingstermijnen verwijzen wij naar de actuele nota Investerings- en afschrijvingsbeleid en de bijbehorende bijlage Staat van afschrijvingstermijnen.
- De kostenramingen zijn exclusief prijsstijgingen. De inflatiecorrectie wordt jaarlijks door de gemeenteraad vastgesteld.
- De kostenramingen zijn exclusief toekomstig areaalaccres. Dit heeft nog geen invloed op de vervangingsinvesteringen voor de komende beheerplanperiode. De impact op de onderhoudskosten wordt jaarlijks per domein bepaald. Dan wordt ook beoordeeld of financiering (deels) kan plaatsvinden uit extra middelen die we ontvangen uit "Groei voor de stad".
- Uitgangspunt bij de vaststelling van de rioolheffing is dat alle kosten die samenhangen met de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) gedekt worden door de rioolheffing. In het GRP is een eerste berekening opgenomen. In de begroting 2024 zal het tarief voor de rioolheffing vastgesteld worden.

5.2 Financiële vertaling per domein

Op basis van de beheerpannen is een financiële doorrekening opgenomen voor:

- Investerings (vervanging / levensduur verlengend):
 - beheerplanperiode 2024-2027: detailoverzichten o.b.v. inspecties en beheersysteem
 - Periode 2028-2031: een doorkijk voor de daaropvolgende beheerplanperiode (globale inschatting)
- Kapitaallasten: effect van doorrekening kapitaallasten nieuwe beheerplannen ten opzichte van het meerjaren investeringsplan 2023 (MIP 2023)
- Exploitatielasten: kosten voor onderhoud en overige operationele kosten.
- Voorziening: indien er een voorziening beschikbaar is voor egalisatie van jaarlijkse onderhoudskosten, dan is een doorrekening opgenomen voor de komende 10 jaar. Dit is alleen nog van toepassing bij Civiele kunstwerken.

Een overzicht van exploitatie, vervangingsinvesteringen en effect op de kapitaallasten per domein wordt hieronder weergegeven.

5.2.1 Spelen en bewegen

Exploitatie:

	2024	2025	2026	2027
Exploitaie (beheerplan)	€ 135.000	€ 137.363	€ 139.766	€ 142.212
Beschikbaar budget o.b.v. vorige begroting	€ 134.700	€ 137.600	€ 140.200	€ 142.600
Verschil	€ 300	€ -238	€ -434	€ -388

exclusief kapitaallasten en interne doorrekeningen

Vervangingsinvesteringen:

	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Vervangingsinvesteringen	€ 655.000	€ 705.000	€ 890.000	€ 180.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
VAT vervangingsinvesteringen (9,6%)	€ 62.900	€ 67.700	€ 85.400	€ 17.300	€ 28.800	€ 28.800	€ 28.800	€ 28.800
Totaal	€ 717.900	€ 772.700	€ 975.400	€ 197.300	€ 328.800	€ 328.800	€ 328.800	€ 328.800

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

	2024	2025	2026	2027
Kapitaallasten 2024-2027	3.590	46.938	93.954	147.842
Opgenomen in MIP 2023	2.465	30.638	46.956	62.110
Toename kapitaallasten	€ 1.125	€ 16.300	€ 46.999	€ 85.732

5.2.2 Openbaar groen

Exploitatie:

	2024	2025	2026	2027
Exploitaie (beheerplan)	€ 4.388.326	€ 4.372.743	€ 4.372.747	€ 4.352.747
Beschikbaar budget o.b.v. vorige begroting	€ 4.553.900	€ 4.094.400	€ 4.055.500	€ 4.124.900
Verschil	€ -165.574	€ 278.343	€ 317.247	€ 227.847

2024: inclusief bijdrage uit het coalitieakkoord "Meer voor elkaar"

exclusief kapitaallasten en interne doorrekeningen

Vervangingsinvesteringen:

	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
Beheerplan	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Vervanging	€ 842.000	€ 842.000	€ 842.000	€ 842.000	€ 842.000	€ 842.000	€ 842.000	€ 842.000
VAT vervangingsinvesteringen	€ 80.800	€ 80.800	€ 80.800	€ 80.800	€ 80.800	€ 80.800	€ 80.800	€ 80.800
Totaal	€ 922.800	€ 922.800	€ 922.800	€ 922.800	€ 922.800	€ 922.800	€ 922.800	€ 922.800

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

	2024	2025	2026	2027
Vervanging groen	Kapitaallasten 2024-2027	4.614	36.912	68.979
Vervanging groen	Opgenomen in MIP 2023	€ 4.154	€ 33.232	€ 59.674
Vervanging groen	Toename kapitaallasten	€ 460	€ 3.680	€ 9.305

5.2.3 Civiele kunstwerken

Exploitatie:

	2024	2025	2026	2027
Exploitaie (beheerplan)	€ 997.750	€ 1.005.586	€ 1.013.558	€ 1.021.671
Beschikbaar budget o.b.v. vorige begroting	€ 1.017.500	€ 1.026.800	€ 1.034.700	€ 1.044.100
Verschil	€ -19.750	€ -21.214	€ -21.142	€ -22.429

exclusief kapitaallasten en interne doorrekeningen, inclusief € 550.000 dotatie aan onderhoudsvoorziening.

Onderhoudsvoorziening Civiele kunstwerken

	2023	Periode beheerplan					Doorkijk nieuwe periode beheerplannen				Doorkijk 10 jaar	
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
Lift naast de Jumbo		€ 5.000	€ 5.088	€ 5.177	€ 5.267	€ 5.359	€ 5.453	€ 5.549	€ 5.646	€ 5.744	€ 5.845	
Roltrappen naast de Jumbo		€ 20.000	€ 20.000	€ 15.000	€ 15.263	€ 15.530	€ 15.801	€ 16.078	€ 16.359	€ 16.646	€ 16.937	
6 liften Vreeswijk		€ 2.000	€ 4.000	€ 2.000	€ 2.035	€ 2.071	€ 2.107	€ 2.144	€ 2.181	€ 2.219	€ 2.258	
beweegbare bruggen	€ 286.040	€ 100.000	€ 117.865	€ 103.190	€ 121.995	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	
tunnels en viaducten	€ 158.764	€ 744.526	€ 197.052	€ 221.433	€ 353.067	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000	€ 260.000	
keerconstructies	€ 153.638	€ 255.740	€ 157.990	€ 35.045	€ 40.581	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	
geluidschermen	€ -	€ -	€ 28.750	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
licht belast, o.a. houten bruggen	€ 126.244	€ 39.531	€ 66.219	€ 177.850	€ 75.493	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	
zwaar belast	€ 57.806	€ 34.271	€ 3.280	€ 13.688	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
Project COB	€ 470.776	€ -	€ -	€ -	€ -							
Project kademuur Vreeswijk	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -							
Raamcontract-cat overstijgend.	€ 268.452	€ -	€ -	€ -	€ -							
Dotatie voorziening	€ -490.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	€ -550.000	
Totaal	€ 1.131.720	€ 651.068	€ 50.243	€ 23.382	€ 63.700	€ -2.040	€ -1.639	€ -1.230	€ -814	€ -391	€ 40	
Indicatie saldo voorziening per einde jaar:	€ 810.083	€ 159.015	€ 108.773	€ 85.391	€ 21.691	€ 23.732	€ 25.370	€ 26.600	€ 27.414	€ 27.805	€ 27.765	

Saldo voorziening per 31-12-2022 € 1.941.803

Vervangingsinvesteringen:

	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering:								
Beweegbare bruggen	€ 173.000	€ 444.310	€ 121.620	€ -				
Tunnels en viaducten	€ -	€ 181.500	€ 180.000	€ 102.000				
Licht belaste vaste bruggen en vlonders	€ 506.000	€ 88.000	€ 27.280	€ 208.968				
Zwaar belaste vaste bruggen	€ -	€ -	€ -	€ -				
Keerconstructies	€ 32.000	€ 115.153	€ 27.224	€ -				
Geluidschermen	€ 105.000	€ 31.280	€ -	€ -				
Cybersecurity / camera opstelling	€ 125.000	€ -	€ -	€ -	€ 550.000	€ 550.000	€ 550.000	€ 550.000
Beschoeiing	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000
VAT vervangingsinvesteringen Civiel	€ 90.300	€ 82.600	€ 34.200	€ 29.900	€ 52.800	€ 52.800	€ 52.800	€ 52.800
VAT vervangingsinvesteringen beschoeiing	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800	€ 27.800
Totaal	€ 1.349.100	€ 1.260.643	€ 708.124	€ 658.668	€ 920.600	€ 920.600	€ 920.600	€ 920.600

Beschikbare kredieten die doorlopen in 2024:

Centrale Object Bediening (COB)	€ 854.496	€ -	€ -	€ -				
Centrale Object Bediening (COB)	€ 114.612	€ -	€ -	€ -				
Kademuur Vreeswijk		€ 1.000.000	€ -	€ -				
Totaal	€ 969.108	€ 1.000.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

	2024	2025	2026	2027
Kapitaallasten 2024-2027	5.161	57.671	102.927	123.380
Opgenomen in MIP 2023	2.110	22.568	40.261	56.089
Toename kapitaallasten	€ 3.051	€ 35.103	€ 62.666	€ 67.291

5.2.4 Weg- en straatmeubilair

Exploitatie:

	2024	2025	2026	2027
Exploitaie (beheerplan)	€ 64.000	€ 65.120	€ 66.260	€ 67.419
Beschikbaar budget o.b.v. vorige begroting	€ 75.000	€ 76.400	€ 77.300	€ 78.500
Verschil	€ -11.000	€ -11.280	€ -11.040	€ -11.081

Vervangingsinvesteringen:

	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Verkeersborden	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Straatmeubilair	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Stelpost vervanging overig	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Bewegwijzering	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000
VAT vervaningsinvesteringen	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.300
Totaal	€ 334.300	€ 334.300	€ 334.300	€ 334.300	€ 334.300	€ 334.300	€ 334.300	€ 334.300

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

		2024	2025	2026	2027
Bewegwijzering- en straatmeubilair	Kapitaallasten 2024-2027	1.672	18.387	34.968	51.415
Bewegwijzering- en straatmeubilair	Opgenomen in MIP 2023	1.615	17.783	40.379	61.211
Bewegwijzering- en straatmeubilair	Toename kapitaallasten	€ 57	€ 604	€ -5.411	€ -9.796

5.2.5 Verkeersregelininstallaties (VRI'S)

Exploitatie:

	2024	2025	2026	2027
Exploitaie (beheerplan)	€ 322.500	€ 328.144	€ 333.886	€ 339.729
Beschikbaar budget o.b.v. vorige begroting	€ 322.500	€ 329.500	€ 335.700	€ 341.300
Verschil	€ -	€ -1.356	€ -1.814	€ -1.571

Vervangingsinvesteringen:

	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Vervangingsinvesteringen	€ 956.000	€ 785.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 186.500	€ 131.000
VAT vervaningsinvesteringen								
Totaal	€ 956.000	€ 785.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 186.500	€ 131.000

Van het investeringsbedrag in 2024 is ruim € 600.000 nog beschikbaar vanuit bestaande kredieten.

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

	2024	2025	2026	2027
Kapitaallasten 2024-2027	4.878	59.175	65.782	65.230
Opgenomen in MIP 2023	400	5.200	10.618	15.595
Toename kapitaallasten	€ 4.478	€ 53.975	€ 55.165	€ 49.635

*) exclusief € 125.000 afboeking boekwaarde i.v.m. vervroegde vervanging van 4 verkeersregelininstallaties. Vervroegde vervanging noodzakelijk in verband met technische staat, veiligheid en gebruik kunnen maken van een subsidie vanuit de Provincie.

5.2.6 Wegen

Exploitatie:

	2024	2025	2026	2027
Exploitaie (beheerplan)	€ 1.284.000	€ 1.130.070	€ 1.151.509	€ 1.173.323
Beschikbaar budget o.b.v. vorige	€ 1.258.500	€ 1.270.600	€ 1.231.600	€ 1.241.600
Verschil	€ 25.500	€ -140.530	€ -80.091	€ -68.277

Vervangingsinvesteringen:

	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Vervangingsinvesteringen	€ 2.445.000	€ 1.037.500	€ 275.000	-	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Levensduurverlengend	€ 3.205.000	€ 3.375.000	€ 5.275.000	€ 4.415.000	€ 4.000.000	€ 4.000.000	€ 4.000.000	€ 4.000.000
VAT vervangingsinvesteringen	€ 234.720	€ 99.600	€ 26.400	-	€ 384.000	€ 384.000	€ 384.000	€ 384.000
VAT levensduurverlengend	€ 307.680	€ 324.000	€ 506.400	€ 423.840	€ 96.000	€ 96.000	€ 96.000	€ 96.000
Totaal	€ 6.192.400	€ 4.836.100	€ 6.082.800	€ 4.838.840	€ 5.480.000	€ 5.480.000	€ 5.480.000	€ 5.480.000

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

		2024	2025	2026	2027
Wegen - vervanging	Kapitaallasten 2024-2027	13.399	99.475	134.425	142.513
Wegen - vervanging	Opgenomen in MIP 2023	€ 6.598	€ 53.442	€ 97.045	€ 133.029
Wegen - vervanging	Toename kapitaallasten	€ 6.801	€ 46.034	€ 37.380	€ 9.483
Wegen - levensduurverlengend	Kapitaallasten 2024-2027	18.139	236.163	466.701	805.209
Wegen - levensduurverlengend	Opgenomen in MIP 2023	€ 6.620	€ 46.340	€ 46.009	€ 45.678
Wegen - levensduurverlengend	Toename kapitaallasten	€ 11.519	€ 189.823	€ 420.692	€ 759.531
Wegen - totaal	Kapitaallasten 2024-2027	€ 31.538	€ 335.638	€ 601.126	€ 947.722
Wegen - totaal	Opgenomen in MIP 2023	€ 13.218	€ 99.782	€ 143.054	€ 178.707
Wegen - totaal	Toename kapitaallasten	€ 18.320	€ 235.857	€ 458.073	€ 769.014

Hogere kapitaallasten door inhaalslag en een hoger prijspeil, maar vooral ook door het consistent doorvoeren van het onderscheid tussen vervangingsinvesteringen (40 jaar afschrijving) en levensduurverlengende investeringen (20 jaar afschrijving). Het grootste deel betreft levensduurverlengende investeringen. Door de kortere afschrijvingsperiode heeft dit een groot effect op de kapitaallasten.

5.2.7 Riolering en baggeren

Exploitatie:

Exploitatie	2024	2025	2026	2027
Geïndexeerd budget	2.647.753	2.896.596	2.952.745	2.835.897
Extra kosten	290.000	190.000	185.000	210.000
Baggerplan	226.047	218.004	233.555	380.303
Totaal	3.163.800	3.304.600	3.371.300	3.426.200

Aanvullende kosten ten opzichte van het vorige GRP zijn nodig voor onder andere extra inspectie- en reinigingskosten, kosten voor opheffen foutieve aansluitingen, het opstellen van een basisrioleringsplan en onderzoek bodemverzakking zoals beschreven in het GRP. Het budget voor baggerplan is gebaseerd op het "Baggerbeleid- en beheerplan 2024-2027".

Vervangingsinvesteringen:

Beheerplan	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Afvalwater (50 jr)	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000
Afvalwater (20 jr)	€ 310.000	€ 310.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Hemelwater (50 jr)	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
Hemelwater (20 jr)	€ 105.000	€ 305.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000
Drainage / grondwater	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000
VAT vervaningsinvesteringen	€ 193.900	€ 213.100	€ 178.600	€ 178.600	€ 178.600	€ 178.600	€ 178.600	€ 178.600
Totaal	€ 2.213.900	€ 2.433.100	€ 2.038.600	€ 2.038.600	€ 2.038.600	€ 2.038.600	€ 2.038.600	€ 2.038.600

Effect beheerplan op de kapitaallasten:

	2024	2025	2026	2027
<i>Kapitaallasten 2024-2027</i>	10.495	85.327	176.051	244.384
<i>Opgenomen in MIP 2023</i>	7.596	56.216	107.690	151.625
<i>Toename kapitaallasten</i>	€ 2.899	€ 29.111	€ 68.361	€ 92.759

Rioolheffing

Uitgangspunt bij de vaststelling van de rioolheffing is dat alle kosten die samenhangen met de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) gedekt worden door de rioolheffing. De eerste berekeningen laten een tariefstijging van ca. 8,2% voor 2024 zien.

Hierbij is geen rekening gehouden met inzet van financiële middelen vanuit de egalisatie voorziening. Het huidige saldo van de egalisatievoorziening rioolheffing is € 1,067 miljoen. In de begroting 2024 zal het tarief voor de rioolheffing vastgesteld worden.

Op basis van het onderliggende GRP 2024-2027 (inclusief baggerplan) lijken de tarieven de komende jaren jaarlijks met 2-3% geïndexeerd te moeten worden.

Totaal lasten o.b.v. GRP 2024-2027:

	2024	2025	2026	2027
Kapitaallasten	861	957	946	939
Exploitatie	2.855	2.989	3.050	3.099
Kwijtschelding	309	315	321	327
Subtotaal	3.164	3.305	3.371	3.426
Indirecte toerekeningen	1.865	1.920	1.991	2.099
Totaal lasten	5.890	6.182	6.308	6.464

Bedragen x € 1.000

5.3 Overzicht van benodigde en beschikbare financiële middelen

In de onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de benodigde en beschikbare financiële middelen voor de openbare ruimte.

Tabellen zijn exclusief GRP/Riool (financiële effecten moeten verwerkt worden in de tariefstelling van de rioolheffing) en bedragen x € 1.000.

Vervangingsinvesteringen:

Investeringen :	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Spelen en Bewegen	€ 718	€ 773	€ 975	€ 197	€ 329	€ 329	€ 329	€ 329
Openbaar Groen	€ 923	€ 923	€ 923	€ 923	€ 923	€ 923	€ 923	€ 923
Civiele kunstwerken ¹⁾	€ 1.031	€ 943	€ 390	€ 341	€ 603	€ 603	€ 603	€ 603
Beschoeiingen	€ 318	€ 318	€ 318	€ 318	€ 318	€ 318	€ 318	€ 318
Vervangingsinvesteringen (40 jr)	€ 2.680	€ 1.137	€ 301	€ -	€ 1.096	€ 1.096	€ 1.096	€ 1.096
Levensduurverlengende investeringen (20 jr)	€ 3.513	€ 3.699	€ 5.781	€ 4.839	€ 4.384	€ 4.384	€ 4.384	€ 4.384
Wegen	€ 6.192	€ 4.836	€ 6.083	€ 4.839	€ 5.480	€ 5.480	€ 5.480	€ 5.480
Weg- en straatmeubilair	€ 334	€ 334	€ 334	€ 334	€ 334	€ 334	€ 334	€ 334
Verkeersregelininstallaties (VRI)	€ 956	€ 785	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 187	€ 131
Totaal investeringen (incl VAT kosten) ²⁾	€ 10.473	€ 8.912	€ 9.024	€ 6.952	€ 7.987	€ 7.987	€ 8.173	€ 8.118

exclusief Riolering; exclusief indexering (huidig prijspeil)

1) exclusief al lopende projecten waarvoor huidige kredieten beschikbaar zijn, maar doorlopen naar 2024 en 2025 (totaal € 2 milj)

2) De VAT kosten zijn berekend als een vaste percentage (9,6%) van het investeringsbedrag (personele inzet voor voorbereiding, administratie en toezicht).

Bij openbaar groen en straatmeubilair is de verwachting dat de benodigde vervangingsinvesteringen min of meer gelijkmatig over de jaren verdeeld zijn. Bij de VRI's, Civiele Kunstwerken en Wegen is een piek zichtbaar in het jaar 2024.

Kapitaallasten:

In onderstaande tabel is de impact zichtbaar van de jaarlijkse kapitaalkosten (rente en afschrijving) van de huidige beheerplannen ten opzichte van de aannames in het meerjaren investeringsplan 2023 (MIP 2023).

Effect beheerplannen op kapitaallasten: (bedragen x € 1.000)		2024	2025	2026	2027
Openbaar domein: wegen, groen	Kapitaallasten 2024-2027	€ 53	€ 572	€ 1.000	€ 1.485
	Opgenomen in MIP 2023	€ 25	€ 219	€ 358	€ 479
	Verwachte vrijval kapitaallasten 2023	€ -250	€ -250	€ -250	€ -250
	Toename kapitaallasten	€ -222	€ 103	€ 392	€ 755
Openbaar domein: riolering	Kapitaallasten 2024-2027	€ 10	€ 85	€ 176	€ 244
	Opgenomen in MIP 2023	€ 8	€ 56	€ 108	€ 152
	Toename kapitaallasten	€ 3	€ 29	€ 68	€ 93

In onderstaand tabel is bovenstaand effect van de kapitaallasten gespecificeerd per beheerdomein:

	2024	2025	2026	2027
Spelen en bewegen	€ 1	€ 16	€ 47	€ 86
Openbaar groen	€ 0	€ 4	€ 9	€ 19
Civiele kunstwerken	€ 3	€ 35	€ 63	€ 67
Beschoeiingen	€ 1	€ 7	€ 16	€ 24
Wegen - vervanging (40 jr)	€ 7	€ 46	€ 37	€ 9
Wegen - Levensduurverlengend (20 jr)	€ 12	€ 190	€ 421	€ 760
Wegen (totaal)	€ 18	€ 236	€ 458	€ 769
Weg- en straatmeubilair	€ 0	€ 1	€ -5	€ -10
Verkeersregelininstallaties (VRI)	€ 4	€ 54	€ 55	€ 50
Verwachte vrijval kapitaallasten 2023	€ -250	€ -250	€ -250	€ -250
Totaal	€ -222	€ 103	€ 392	€ 755
Riolering - Totaal	€ 3	€ 29	€ 68	€ 93
Totaal OD-riolering	€ 3	€ 29	€ 68	€ 93
Totaal OD beheer	€ -219	€ 132	€ 461	€ 848

De toename van de kapitaallasten als gevolg van hogere vervangingsinvesteringen hangt samen met:

- Inhaalslag; doorschuiven van uitgestelde vervangingsinvesteringen vanuit de vorige beheerplanperiode.
Vervangingsinvesteringen die in het vorige beheerplan waren opgenomen, maar om moverende redenen zijn uitgesteld, zijn opnieuw verwerkt in het nieuwe beheerplan voor de periode 2024-2027. Hieraan gerelateerde beschikbare kredieten zullen vervallen en zijn opnieuw in de meerjaren investeringsplanning (MIP) opgenomen. Krediet van reeds opgestarte maar nog niet afgeronde vervangingsinvesteringen, zijn niet vervallen, maar blijven voor de nieuwe planperiode beschikbaar voor deze uitvoering van deze werkzaamheden.
- Hoger prijspeil.
- Uitkomst van onderhoudsinspecties die aangeven dat vervanging noodzakelijk is om het met de raad afgesproken kwaliteitsniveau te kunnen waarborgen.
- Geleidelijk uitbreiding van het te beheren areaal.
- Op basis van de vervangingscyclus zijn de oorspronkelijk aangelegde activa in de komende perioden aan vervanging toe.

Bovenstaande effecten zijn met name bij wegen zichtbaar.

Daarnaast is bij wegen het onderscheid tussen vervangingsinvesteringen (afschrijvingsduur 40 jaar) en levensduurverlengende investeringen (afschrijvingsduur 20 jaar) consistent doorgevoerd wat een groot effect heeft op de kapitaallasten gezien de kortere afschrijvingsduur van levensduurverlengende investeringen.

Door de toevoeging van extra middelen neemt ook de inzet van personeel toe. Er moet immers meer werk in planvorming, voorbereiding en directievoering en toezicht worden verricht (VAT kosten). De financiële consequenties hiervan zijn in het overzicht verwerkt.

De regel "verwachte vrijval kapitaallasten 2023" is een grove inschatting van lagere kapitaallasten, omdat bepaalde nu nog openstaande investeringskredieten eind 2023 zullen vrijvallen. Redenen van vrijval van een 'restant krediet' kunnen bijvoorbeeld zijn: lagere kosten investering na aanbesteding/uitvoering, vervanging minder omvangrijk dan oorspronkelijk ingeschat, aanpassen planning vanwege capaciteitsgebrek of omdat vervanging uitgesteld kon worden. Vervangingen die gepland stonden in de vorige beheerplanperiode (2020-2023) maar nog niet gestart en wel nodig zijn, zijn opnieuw opgevoerd in de huidige beheerplannen.

In onderstaande tabel is het totaalbedrag aan begrote kapitaallasten opgenomen:

Totaal kapitaallasten per jaar	2024	2025	2026	2027
Spelen en Bewegen	€ 210	€ 274	€ 272	€ 269
Openbaar Groen	€ 182	€ 236	€ 234	€ 233
Civiele kunstwerken (incl. beschoeiingen)	€ 307	€ 498	€ 514	€ 510
Wegen	€ 1.159	€ 1.570	€ 1.557	€ 1.545
Weg- en straatmeubilair	€ 118	€ 118	€ 117	€ 116
Verkeersregelinstallaties (VRI)	€ 214	€ 286	€ 309	€ 306
Riolering	€ 843	€ 936	€ 925	€ 918
Totaal	€ 3.033	€ 3.918	€ 3.928	€ 3.897

Bedragen x € 1.000

exclusief impact investeringen van 2025. Die zijn verwerkt in stelpost kapitaallasten Meerjaren Investerings Plan.

Bij het opstellen van de Kadernota 2024 is er wel gerefereerd aan de actualisatie van de beheerplannen voor de periode 2024-2027, maar waren de doorrekeningen nog niet

definitief. Het financiële effect van de nieuwe beheerplannen wordt in de begroting 2024 verwerkt. De impact van de hogere kapitaallasten kan eventueel verzacht worden door gebruik te maken van het saldo van de reserve kapitaalgoederen.

Exploitatie

Exploitatie *)	Periode beheerplan				Doorkijk nieuwe periode beheerplannen			
bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Beheerplan 2024-2027								
Spelen en Bewegen	€ 135	€ 137	€ 140	€ 142	€ 145	€ 147	€ 150	€ 152
Openbaar Groen	€ 4.388	€ 4.373	€ 4.373	€ 4.353	€ 4.449	€ 4.611	€ 4.605	€ 4.666
Civiele kunstwerken (incl beschoeiingen)	€ 998	€ 1.006	€ 1.014	€ 1.022	€ 1.030	€ 1.038	€ 1.047	€ 1.056
Wegen	€ 1.284	€ 1.130	€ 1.152	€ 1.173	€ 1.196	€ 1.219	€ 1.242	€ 1.266
Weg- en straatmeubilair	€ 64	€ 65	€ 66	€ 67	€ 69	€ 70	€ 71	€ 72
Verkeersregelinstantaties (VRI)	€ 323	€ 328	€ 334	€ 340	€ 346	€ 352	€ 358	€ 364
Totaal beheerplannen	€ 7.192	€ 7.039	€ 7.078	€ 7.097	€ 7.234	€ 7.437	€ 7.473	€ 7.576
Beschikbaar o.b.v. doorkijk vorige begroting								
Spelen en Bewegen	€ 135	€ 138	€ 140	€ 143				
Openbaar Groen	€ 4.554	€ 4.094	€ 4.056	€ 4.125				
Civiele kunstwerken (incl beschoeiingen)	€ 1.018	€ 1.027	€ 1.035	€ 1.044				
Wegen	€ 1.259	€ 1.271	€ 1.232	€ 1.242				
Weg- en straatmeubilair	€ 75	€ 76	€ 77	€ 79				
Verkeersregelinstantaties (VRI)	€ 323	€ 330	€ 336	€ 341				
Totaal Doorkijk vorige begroting	€ 7.362	€ 6.935	€ 6.875	€ 6.973				
Vershil tussen huidig beheerplan en doorkijk vorige begroting								
Spelen en Bewegen	€ 0	€ -0	€ -0	€ -0				
Openbaar Groen	€ -166	€ 278	€ 317	€ 228				
Civiele kunstwerken (incl beschoeiingen)	€ -20	€ -21	€ -21	€ -22				
Wegen	€ 26	€ -141	€ -80	€ -68				
Weg- en straatmeubilair	€ -11	€ -11	€ -11	€ -11				
Verkeersregelinstantaties (VRI)	€ -	€ -1	€ -2	€ -2				
Vershil	€ -171	€ 104	€ 203	€ 124				

*) inclusief CEP prijsindexaties; exclusief kapitaallasten en interne doorrekeningen. Exclusief riolering en baggeren.

Beschikbaar budget = meerjarenbudget vorige begroting, inclusief tussentijds goedgekeurde mutaties, effect kadernota 2024 en indexatie.

Bovenstaande budgetten omvatten alle exploitatiekosten (exclusief personeelskosten) ten laste van het programma, die nodig zijn voor de uitvoering van het beheerplan (dus bijvoorbeeld ook inclusief inspectiekosten, energiekosten, contractkosten, kosten herstellen schades, etc.). Deze budgetten zijn in de meerjarenbegroting 2024 verwerkt. De exploitatiebegroting valt bij bijna alle domeinen binnen het huidig beschikbare budget. Het tekort is onderdeel van de begroting Openbaar Groen. Hier zijn extra posten opgenomen voor flora en fauna, zelfbeheer, extra inspectiekosten en aanbestedingskosten. Voor 2024 is hier extra budget voor toegekend op basis van de kadernota 2024. Voor de vervolgjaren is dit nog niet als 'beschikbaar budget' opgenomen en de keuze gemaakt om op basis van het beheerplan Groen het meerjarenbudget aan te passen.

Voorziening:

In het verleden is een tweetal onderhoudsvorzieningen gevormd met als doel de egalisatie van kosten voor (groot) onderhoud (BBV artikel 44 lid 1c).

- Voorziening onderhoud Civieltechnische bouwwerken
- Voorziening onderhoud wegen

Voorwaarden; bijzondere bepalingen m.b.t. voorzieningen:

- Onderhoudsvoorzieningen worden gevormd voor groot onderhoud indien binnen de meerjarencyclus de schommelingen op de jaarlijkse onderhoudsbudgetten meer bedragen dan € 50.000.
- De onderhoudsvoorzieningen worden gevormd ter dekking van de werkelijke directe onderhoudskosten (beheerplannen).
- De onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op actuele onderhoudsplannen die voor 10 jaar zijn berekend. Elke vier jaar worden deze plannen geactualiseerd en aan de raad voorgelegd.
- Stortingen in de voorziening (dotaties) worden verwerkt in de exploitatie. Aanwending van de voorziening vindt rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening. In het BBV is bepaald, dat uitgaven voor investeringen na 1 januari 2017 met maatschappelijk nut worden geactiveerd.
- Opheffen van een voorziening:
 - Wanneer het doel waarvoor de voorziening is gevormd vervalt of wanneer de voorziening niet meer voldoet aan de in het BBV opgenomen criteria.
 - Besluitvorming hierover dient via een voorstel (apart beslispunt) en begrotingswijziging aan de raad te worden voorgelegd.

Onderhoudsvoorziening wegen (doel: egalisatie van kosten):

De definities voor wat valt onder vervangingsonderhoud, levensduurverlengend onderhoud en regulier onderhoud voor instandhouding van het actief zijn aangescherpt. Dit laat een verschuiving zien van groot onderhoud (voorziening) naar levensduurverlengend onderhoud (20 jaar afschrijving).

In 2024 is er nog een piek zichtbaar vanwege inhalen achterstand in het aan brengen van wegmarkeringen. Daarna is de verwachting dat onderhoudskosten voor instandhouding over de jaren heen stabiel zullen zijn. Daarmee zou dan ook de functie van deze onderhoudsvoorziening komen te vervallen.

In het beheerplan wegen wordt er nu van uitgegaan dat:

- De onderhoudsvoorziening per 31-12-2023 wordt opgeheven.
- Het saldo toegevoegd zal worden aan de reserve kapitaalgoederen.

Beide punten worden in de jaarrekening 2023 verwerkt en dan aan de raad voorgelegd. De onderhoudskosten die voorheen rechtstreeks ten laste van de onderhoudsvoorziening werden geboekt, zijn nu opgenomen in de exploitatiebegroting.

Onderhoudsvoorziening Civiele Kunstwerken (doel: egalisatie van kosten):

Deze voorziening blijft wel gehandhaafd. De voorziening is ingesteld voor het gelijkmatig verdelen van de onderhoudskosten over de verschillende boekjaren.

Op basis van de doorrekening in het huidige beheerplan 2024-2027 wordt de dotatie €550.000. Dit is verwerkt in de begroting 2024.

6 Ontwikkelingen; kansen en risico's

Ontwikkelingen, van lokaal tot globaal, hebben invloed op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze ontwikkelingen bieden zowel kansen als uitdagingen.

6.1 Kansen

6.1.1 Synergiën:

In beheer en onderhoud wordt altijd synergie gezocht met andere interne en externe opdrachten en projecten. Denk bijvoorbeeld aan de toepassing van indicatoren en modellen, ontwikkeld in het kader van het onderzoek Grip op de groei van de stad (mei 2023) of het werk met werk maken in de selectie van wijken voor de warmte transitie. Nutsbedrijven en bijvoorbeeld de provincie staan vaak voor dezelfde uitdagingen. Door krachten te bundelen kunnen wij meerwaarde creëren, zeker in deze tijden met een krappe arbeidsmarkt en veel onzekerheden.

6.1.2 Van databeheer naar datagedreven beheer:

Actuele, betrouwbare en complete gegevens vormen het fundament onder professioneel beheer. Als beheerorganisatie beschikt de gemeente over ontzettend veel data over de objecten (assets of kapitaalgoederen). Met de komst van open data, sensordata en kunstmatige intelligentie gaan al die data een steeds grotere rol spelen. Datagedreven beheer geeft inzicht in de objecten, zorgt voor beter onderbouwde keuzes, accurate voorspellingen over kwaliteit en levensduur en het werkt kostenefficiënt. Zo wordt het beheer beter voorspelbaar, veiliger en goedkoper.

6.1.3 Omgevingsprogramma voor de fysieke leefomgeving:

In 2021 is de omgevingsvisie voor 2040 vastgesteld. De Omgevingswet wordt per 1 januari 2024 ingevoerd. Aanbevolen is om de strategische gemeentelijke doelen uit de omgevingsvisie te vertalen naar tactisch/operationeel niveau door middel van een vrijwillig omgevingsprogramma. Door het vertalen van de ambities naar middellange termijn (10 jaar) kunnen wij de kloof tussen de ambities uit de omgevingsvisie (2040) en de 4-jarige beheerplannen dichten.

6.2 Risico's

6.2.1 Levenscyclus kapitaalgoederen:

Veel van de Nieuwegeinse kapitaalgoederen is gerealiseerd in de jaren vijftig, zestig en zeventig van de vorige eeuw en is toe aan vervanging en of vernieuwing. Er zal ook in de toekomst voldoende budget vrijgemaakt moeten worden om aan onze zorgplicht te kunnen blijven voldoen.

6.2.2 Personeelscapaciteit:

De situatie op de arbeidsmarkt is van invloed op de organisatie van het beheer. De verwachting is dat de huidige krapte op de arbeidsmarkt voorlopig blijft bestaan. Hierdoor wordt de wijze waarop je het beheer organiseert, maar ook zaken als databeheer en projectadministratie van nog groter belang.

6.2.3 Capaciteit in de markt:

Ook externe partijen in de samenwerking en realisatie hebben of krijgen te maken met schaarste aan personele capaciteit of grondstoffen voor te leveren goederen. Hierdoor kunnen vertragingen en/of kostenstijgingen ontstaan bij de uitvoering van beheer en onderhoud.

7 Bijlagen

Bijlage 1 tot 6

Beheerplannen per domein

1. Spelen en bewegen;
2. Openbaar groen;
3. Civiele kunstwerken (inclusief beschoeiingen);
4. Weg- en straatmeubilair;
5. Verkeersregelininstallaties (VRI's);
6. Wegen.

Bijlage 7

7. Gemeentelijk rioleringsplan GRP incl. baggerplan